

Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 1/2018

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2017

28.2.2018

Sisällysluettelo

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2017	1
1. Toimintakertomus	1
1.1. Johdon katsaus.....	1
2. Tuloksellisuus	5
3. Vaikuttavuus	9
3.1. Toiminnan vaikuttavuus	9
3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	14
4. Toiminnallinen tehokkuus.....	15
4.1. Toiminnan tuottavuus.....	15
4.2. Toiminnan taloudellisuus.....	15
4.3. Maksullisen liiketaloudellisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	21
4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	25
5. Tuotokset ja laadunhallinta	25
5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	25
5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	28
6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	31
6.1. Henkilöstömäärä ja -rakenne	32
6.2. Työhyvinvointi	37
6.3. Osaaminen ja aineeton pääoma	39
7. Tilinpäätösanalyysi.....	44
7.1. Rahoituksen rakenne	44
7.2. Talousarvion toteutuminen.....	45
7.3. Tuotto- ja kululaskelma	45
7.4. Tase	50
8. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma	51
9. Arviointien tulokset.....	53
9.1. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset.....	53
9.2. Rikosseuraamuslaitoksen laillisuusvalvontatiimin tekemät havainnot.....	54
9.3. Rikosseuraamuslaitoksen ja ulkopuolisten tahojen tekemä laatumittaus.....	55
9.4. Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset.....	55
9.5. Keskeiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuonna 2018	56
10. Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	58
10.1. Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	58

10.2.	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	58
11.	Talousarvion toteumalaskelma	59
12.	Tuotto- ja kululaskelma.....	60
13.	Tase	61
14.	Liitetiedot.....	63
14.1.	Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta.....	63
14.2.	Nettoutetut tulot ja menot	64
14.3.	Arviomäärärahojen ylitykset	65
14.4.	Peruutetut siirretyt määrärahat	65
14.5.	Henkilöstökulujen erittely.....	65
14.6.	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset.....	66
14.7.	Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot.....	67
14.8.	Rahoitustuotot ja –kulut.....	68
14.9.	Talousarvionaloudesta annetut lainat	68
14.10.	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.....	68
14.11.	Taseen rahoituserät ja velat	68
14.12.	Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut.....	68
14.13.	Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	69
14.14.	Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	69
14.15.	Velan muutokset.....	69
14.16.	Velan maturiteettijakauma ja duraatio.....	69
14.17.	Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	69
15.	Allekirjoitus.....	70

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätös vuodelta 2017

Rikosseuraamuslaitos vastaa tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta. Vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa huolehditaan täytäntöönpanon varmuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta.

Rikosseuraamuslaitos laatii kirjanpitoyksikkönä tilinpäätösasiakirjan, johon sisältyy toimintakertomusosio. Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikköön kuuluivat vuonna 2017 keskushallintoyksikkö, kolme rikosseuraamusaluetta, täytäntöönpanoyksikkö (TPY) ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (RSKK). Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö vastaa rikosseuraamusalueiden ja valtakunnallisten yksiköiden (TPY ja RSKK) tulosoajuksesta. Rikosseuraamusalueet ja valtakunnalliset yksiköt ovat laati-
neet erilliset tulosraportit.

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on valmentaa rangaistusta suorittavia rikoksetto-
maan elämään tukeutuen yhteiskunnan yleisiin palvelujärjestelmiin. Tavoitteina ovat
myös suunnitelmallisen ja asteittaisen vapauttamisen ja verkostoyhteistyön lisääminen
sekä oikeusturvan ja yhdenmukaisten käytäntöjen varmistaminen. Henkilöstöresurseja
suunnataan strategisiin ydintehtäviin. Kaikessa rangaistusta suorittavien kanssa tehtä-
vässä työssä korostuu vuorovaikutukseen perustuva muutostyöskentely. Vuoden 2017
aikana tavoitteita kyettiin edistämään melko hyvin.

Turvallisesti kohti avoimempaa rangaistusten täytäntöönpanoa -tavoitteen toteutuminen
on edennyt tavoitteen mukaiseen suuntaan, vaikka asetettuja tavoitteita ei kaikilta osin
täysin saavutettu. Valvotun koevapauden käyttöä kyettiin lisäämään 5 % edellisestä
vuodesta, vaikka vuodelle 2017 asetettua tavoitetasoa ei kyetty saavuttamaan. Avolai-
toksien käyttöaste nousi ja avolaitoksissa olevien vankien osuus nousi 7,5 % edellisestä
vuodesta. Rikosseuraamuslaitos kiinnittää jatkossa edelleen huomiota koevapauksien
seurantaan ja toiminnan varmistamiseen toteuttamalla valmistelua tasaisemmin eri yksi-
köissä.

Vankeusvankien toimintaan osallistumista kyettiin lisäämään edellisestä vuodesta ja yli
tavoitetason. Vankien sellin ulkopuolella viettämää aikaa ja tätä kautta aktiivisuuden ja
toimintoihin osallistumisen määrää pyritään edelleen lisäämään mm. lähityöhankkeen
avulla.

Rikosseuraamuslaitoksen yksi keskeisistä tavoitteista liittyy aktiivisen verkostoyhteistyön
lisäämiseen valtion ja kunnan viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kans-
sa. Vankeusaika mahdollisuutena -hankkeessa ja pitkäaikaisasunnottomuuden vähen-
tämishjelmassa (Aune) on kehitetty eri toimijoiden ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä

ja koordinaatiota sekä palvelujatkumoit. Hankkeilla edistetään myös palvelujen ja tuen järjestämisessä tarpeellisen tiedon kulkua eri toimijoiden välillä.

Uusintarikollisuus on vähentynyt, mikä on osaltaan hillinnyt rangaistusten täytäntöönpanon kustannusten kasvua. Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanemiin seuraamuksiin johtava uusintarikollisuus on vuoden 2017 tietojen mukaan viiden vuoden seuranta-ajalla laskenut. Vuonna 2012 vapautuneiden uusintarikollisuus on viiden vuoden seuranta-ajalla vähentynyt verrattuna vuosina 2009–2011 vapautuneisiin. Pidemmällä aikavälillä uusintarikollisuuteen vaikuttavat Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaisten kuntouttavan työn ohella mm. yleinen rikollisuuden määrän kehitys ja väestön ikääntyminen.

Suomessa vankiluku, yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrä ja tilastoidun rikollisuuden määrä ovat olleet laskusuunnassa viime vuosina. Vankien määrä on laskenut tasaisesti vuodesta 2005 lukien lukuun ottamatta vuoden 2016 vankimäärän hienoista nousua. Vuonna 2017 vankimäärän lasku jatkui. Vankiluvun muutokselle ei ole osoitettavissa selkeää yksittäistä selitystä, mutta väestön ikääntyminen ja rikollisuuden muutokset ovat osaltaan olleet vaikuttamassa kehitykseen. Vankeusrangaistukset ovat keskimäärin varsin lyhyitä, vuonna 2017 53 % vangeista (ilman sakkovankeja) oli vankilassa enintään kuusi kuukautta.

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrä jatkoi edelleen laskuaan. Yhdyskuntapalvelua suorittavien vähäisempi määrä selittyy lähinnä jo pitkään jatkuneella poliisin tietoon tulleiden rattijuopumusten määrän vähentymisellä. Tarkempia syitä yhdyskuntapalvelun määrän laskulle ja valvontarangaistuksen ennakoitua vähäisemmälle käytölle selvitetään vuonna 2018 aloitettavassa tutkimushankkeessa.

Ulkomaalaisvankien keskimäärä vuonna 2017 nousi hiukan, mutta vuoden päättyessä ulkomaalaisia oli vankiloissa reilu kymmenes vähemmän kuin edellisessä vuoden vaihteessa. Tutkintavangeista ulkomaalaisten osuus on yli kolmannes. Erilaisista kulttuuriympäristöistä saapunut ulkomaalaistaustainen väestö asettaa monenlaisia esimerkiksi kulttuuriin, uskontoon ja kommunikaation liittyviä haasteita Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstölle ja lisää henkilöstön osaamisvaateita ja koulutustarvetta.

Eurooppaan kohdistuneiden terrori-iskujen tutkimusten yhteydessä on todettu vankeuden aikaisen radikalisoitumisprosessin olevan hyvin yleisesti iskujen tekijöiden taustalla. Sen vuoksi Rikosseuraamuslaitoksessa on ilmi otettu vakavasti ja kiinnitetty huomiota radikalismiin havainnointiin ja radikalismiprosessia ehkäiseviin toimintamalleihin. Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen hanke, jota toteutetaan Vantaan vankilassa, on todettu toimivana mallina radikalismihavaintojen tekemisessä. Vuoden 2018 tulostavoitteena on kyseisen toimintamallin käyttöön ottaminen kaikissa vankiloissa. Radikalismiin havainnoimiseksi ja ehkäisemiseksi on Rikosseuraamuslaitokselle myönnetty 378 000 euron suuruinen erillismääräraha, jonka avulla on mahdollista perustaa aluekeskuksiin seitsemän virkaa tätä tehtävää suorittamaan.

Rikosseuraamuslaitos on vähentänyt henkilökuntaansa vuosien 2005–2016 aikana yli 500 henkilötyövuodella valtion tuottavuusohjelman ja talouden sopeuttamistoimien vuoksi. Rikosseuraamuslaitokseen kohdistuneet määrärahaileikkaukset ovat vähentäneet vangeille järjestettävää toimintaa. Vankien toimintamahdollisuuksien väheneminen on heikentänyt heidän edellytyksiään rikoksettomaan elämään. Eurooppalainen komitea

kidutuksen, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun estämiseksi (CPT) sekä eduskunnan apulaisoikeusasiamies ovat ilmaisseet huolensa vankien niukkoihin toimintamahdollisuuksiin. Vankeuslain arviointitutkimuksessa ja VTV:n tarkastuskertomuksessa on käynyt ilmi myös vankilakäytäntöjen vaihtelevuutta ja oikeuksien toteutumisessa puutteita, mikä on ongelmallista vankien yhdenvertaisuuden kannalta. Rikosseuraamuslaitos on kiinnittänyt entistä enemmän huomiota rangaistusten täytäntöönpanon yhdenvertaisuuden ja yhdenmukaisuuden toteutumiseen.

Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstön kehittämistyössä uudistetaan henkilöstön osaamista, strategista henkilöstösuunnittelua ja rikosseuraamusalan tutkinto. Rikosseuraamuslaitoksessa kiinnitetään erityistä huomiota johtamisen laatuun, jota varten on valmisteltu johtamisen laatukorttia, joka otetaan käyttöön vuonna 2018. Rikosseuraamuslaitoksen asiakaskunnan kanssa työskentelevän henkilöstön työnkuvia on uudistettu ja vuorovaikutustyötä lisätty kuntoutumisprosessin edistämiseksi. Samalla on uudistettu jaksotyön työvuorojärjestelyjä edellä mainittujen tavoitteiden tukemiseksi.

Rikosseuraamuslaitoksen uuden asiakastietojen hallintajärjestelmän Rotin käyttöönottoa päätettiin siirtää vuodelle maaliskuuhun 2020. Asiakastietojärjestelmä Rotin suunnittelun yhteydessä käydään läpi asiakkaisiin ja vankeihin liittyvät prosessit ja niitä yksinkertaistetaan ja yhdenmukaistetaan. Tietojärjestelmä ohjaa toimintaa jatkossa aiempaa yhtenäisempiin käytäntöihin, mikä on omiaan lisäämään oikeusturvaa. Rotin käyttöönoton edellyttämät säädösmuutokset valmistellaan vuoden 2018 aikana.

Jyväskylän uudisrakennushankkeen sekä Keravan ja Hämeenlinnan vankiloiden rakennushankkeiden suunnittelua jatkettiin. Pelson vankilan käyttökieltoon asetettujen selliosastojen osin korvaavien tilojen suunnittelu saatiin päätökseen ja ne saadaan käyttöön elokuussa 2018. Hämeenlinnan vankilan suunnitteluun liittyneessä vankilapalveluiden kehittämishankkeessa palvelut on kuvattu palvelukartaksi, joka perustuu vaikuttavuuden viitekehyksessä tunnistettuihin työskentelyalueisiin. Kehittämishankkeessa on luotu palvelutarjonnan tueksi vankien tarvepohjainen segmentointi, jolla vankien / asiakkaiden vaihtelevia palveluiden ja tuen tarpeita voidaan kuvata.

Vuoden 2018 jälkeen on ennakoitavissa menopaineita, joihin Rikosseuraamuslaitos on varautunut. Näitä ovat mahdollinen vankiluvun nousu, toimitilojen huono kunto sekä Rikosseuraamuslaitoksen kehittämis- ja asiakastietojärjestelmän Rotin ja vankien sähköisten palveluiden jatkokehittäminen.

Vankiloiden heikko kunto on merkittävä toiminnallinen ja taloudellinen riski. Lisäksi vankiloiden turvatekniset järjestelmät ovat osin elinkaarensa päässä ja ne pitäisi uusida. Rikosseuraamuslaitos laatii yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa suunnitelman vankilaverkoston kehittämistarpeista sekä tarvittavista toimitila- ja turvateknisistä investoinneista vuoden 2018 aikana.

Tulevina vuosina Rikosseuraamuslaitoksen toimintaan vaikuttavat mm. lainsäädäntöuudistukset. Vuoden 2018 alusta otettiin käyttöön uusi yhdistelmä-rangaistus. Yhdistelmä-rangaistus voidaan tuomita vakavan rikoksen uusijalle, jota on pidettävä erittäin vaarallisenä toisen hengelle, terveydelle tai vapaudelle. Yhdistelmä-rangaistus koostuu vankilassa suoritettavasta osasta ja sitä seuraavasta vuoden pituisesta valvonnasta, joka sisältää muun muassa päihteettömyyteen ja sähköiseen valvontaan liittyviä valvontamää-

räyksiä. Uudistuksella pyritään vähentämään korkean riskitason omaavien pitkäaikaisvankien vapautumiseen liittyviä riskejä.

Oikeusministeriössä on tarkasteltu, miten ehdollisen vankeuden oheisseuraamuksia voitaisiin kehittää niin, että rangaistus tehostuisi ja vaikuttavuus lisääntyisi entisestään. Oikeusministeriössä laadittiin vuonna 2017 arviomuistio vankeinhoidollisista ensikertaisuussäännöksistä, mutta päätöksiä mahdollisista jatkotoimenpiteistä ei ole vielä tehty. Lisäksi kansalaisten oikeustajua kartoittaneen oikeustajututkimuksen johdosta oikeusministeriössä on valmistumassa muistio. Kyseisessä muistiossa tarkastellaan väkivaltarikoksista ja vakavimmista lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista määrättäviä rangaistuksia, mutta päätöksiä mahdollisista jatkotoimenpiteistä tämänkään suhteen ei ole vielä tehty. Vuoden 2018 aikana valmistellaan säädösmuutokset, jolla sakon muutorangastuksen täytäntöönpanon aloittamistehtävät siirretään ulosottolaitokselta Rikosseuraamuslaitokselle.

Rikosseuraamuslaitoksen tiloissa säilytettävien tutkintavankien määrä tulee arvion mukaan nousemaan 30:llä jo pelkästään sen vuoksi, että tutkintavankien pääsääntöistä enimmäissäilytysaikaa poliisin tiloissa lyhennetään seitsemään vuorokauteen. Lakimuutos tulee voimaan vuoden 2019 alusta lukien. Samanaikaisesti tulee voimaan myös lainsäädäntö, joka mahdollistaa tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin tutkintavankien vaihtoehtoina.

Kansainväliset ja kansalliset valvontaelimet (YK:n CAT, Euroopan neuvoston CPT ja eduskunnan oikeusasiamies) ovat esittäneet useissa yhteyksissä arvostelua tutkintavankien säilyttämisestä poliisin tiloissa. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikki tutkintavangit siirrettäisiin välittömästi vangitsemisoikeudenkäynnin jälkeen vankilaan. Tämä edellyttää uusien tutkintavankitilojen rakentamista ja viranomaisyhteistyön kehittämistä poliisin kanssa. Tutkintavankipaikkojen tarpeet tullaan huomioimaan osana toimintaverkoston kehittämissuunnitelmaa.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintaympäristöön ja verkostoyhteistyöhön vaikuttavat useilla hallinnonaloilla samanaikaisesti käynnissä olevat rakenteelliset muutokset ja niiden taloudellinen tilanne. Työvoimapaalvelujen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen lainsäädäntö- ja rakenneuudistukset vaikuttavat palvelujen organisointiin ja saatavuuteen. Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö ja ohjausjärjestelmä uudistui vuoden 2018 alusta lukien. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt vankilaopetuksen ammatillisen koulutuksen järjestämistehtävän 14 oppilaitokselle, joilla on vahvaa osaamista ja laaja koulutustarjonta. Myös perusopetuksen rahoituslainsäädännössä on tapahtunut muutoksia. Uudistunut lainsäädäntö ja poikkihallinnollinen yhteistyö mahdollistavat vankien perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen laadullisen ja määrällisen kehittämisen.

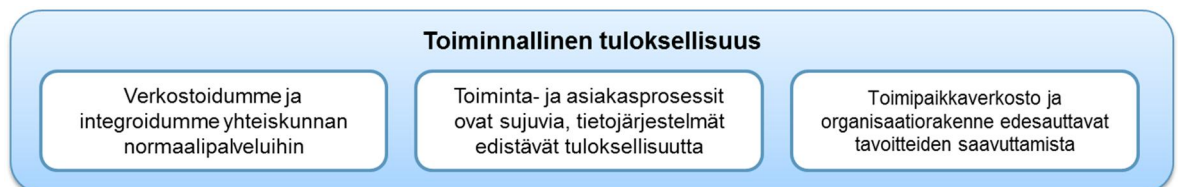
Kiekun työajan tuntikirjauksien kohdentamisessa on puutteita. Kiekun käyttöönoton 1.10.2016 jälkeen työajankirjauksissa on kohdentamatonta työaikaa liikaa, joka vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Lisäksi kohdentamaton työaika ei jakaannu tasaisesti henkilöstöryhmien välillä. Vertailtavuuteen vaikuttaa olennaisesti myös se, että vuosi 2017 oli ensimmäinen kokonainen vuosi Kiekun käytössä.

2. Tuloksellisuus

Rikosseuraamuslaitos saavutti vuodelle 2017 asetetut tavoitteet melko hyvin suhteutettuna käytettävissä oleviin resursseihin. Rikosseuraamuslaitos joutui vähentämään henkilökuntaansa vuosien 2006–2016 aikana yli 500 henkilötyövuodella valtion tuottavuusohjelman ja talouden sopeuttamistoimien vuoksi. Rikosseuraamuslaitoksen sopeuttamissuunnitelman mukaisesti vuosien 2012–2016 aikana toteutettiin 204 htv:n vähennys. Talouden sopeuttamissuunnitelman mukaiset henkilöstö- ja -resurssivähennykset ovat tehostaneet Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa. Sopeuttamistoimet ovat myös vaikeuttaneet Rikosseuraamuslaitokselle asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista, sillä rikosseuraamusten toimeenpano perustuu ensisijaisesti ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja henkilöiden suorittamaan valvontaan. Rikosseuraamuslaitoksen resurssien vähentymisen vuoksi mm. uusintarikollisuuden vähentämiseen ja rangaistusten vaikuttavuuteen liittyviä ohjelmia sekä rangaistusajansuunnitelmien mukaista toimintaa ei ole aina kyetty järjestämään vangin tarpeiden mukaisesti. Lisäksi vankien vapaa-ajan toimintaa on jouduttu karsimaan.

Rikosseuraamuslaitoksen ja oikeusministeriön väliseen vuoden 2017 tulossopimukseen on kirjattu seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Alla on kuvattu vuodelle 2017 asetettujen toimenpiteiden toteumatiedot.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi olivat:

- Rikosseuraamuslaitos osallistuu pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan (AUNE) vuosina 2017 - 2019. Tavoitteena on tukea vankilasta vapautuvien ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavien asunnonsaantia, asumisvalmennusta ja elämänhallintaa sekä vähentää vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden asunnottomuutta.*

Toteuma: Vuonna 2017 AUNE-hankkeessa käynnistettiin alueellista työskentelyä niin sidosryhmätyöpajoissa kuin yksiköiden AUNE-koordinaattoreiden työpalaverissa. Paikallisesti järjestettiin myös yhteistyöpalavereita paikallisten toimijoiden kanssa, joissa yhteisesti mietittiin haasteita ja mahdollisia toimenpiteitä rikostaustaisten asuttamisen tueksi.

Useassa yksikössä toteutettiin asumisen ABC-kurssia ja vahvistettiin yhteistyötä kunnan toimijoiden kanssa, minkä lisäksi kaikissa yksiköissä pilotoitiin ARA:n lanseeraamaa Asuminen puheeksi -lomaketta sekä muutamassa yksikössä Sininauhaliiton järjestämää Asumisen PopUp -kurssia. Loppuvuodesta valmistui asumisen tuen prosessikuvaus rikosseuraamuksissa, jota on tarkoitus vuonna 2018 työstää eteenpäin. Yhteistyössä KRITS:n kanssa koottiin yhteystietoja nettipohjaista yhteistyöverkostoa varten, minkä

jatkokyöstäminen siirrettiin aikataulusyistä seuraavalle vuodelle. Joulukuussa pidetty valtakunnallinen seminaari kokosi yhteen asunnottomuustoimijoita eri puolilta Suomea.

2. Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanon sisältöjä kehitetään yhdyskuntaseuraamustyön kehittämishankkeessa linjattujen tavoitteiden mukaisesti. (TA)

Toteuma: Vuoden 2017 aikana on vahvistettu asiakastyön ohjausmallisuosituksen mukaista työskentelyä. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö on lisännyt yhdyskuntaseuraamusten työskentelyprosessien suositusten sekä arvioivan ja suunnitelmallisen työn suositusten mukaisen työskentelyn seurantaa. Erityisesti on seurattu, miten yksikötasolla laaditaan arviointeja ja suunnitelmia, minkälaisia sisältöjä rangaistusajan suunnitelmiin on laadittu, millä intensiteetillä ja minkälaisella työpanoksella on työskennelty eri seuraamusten osalta. Seurantaa ja ohjausta olisi tarkoituksenmukaista tehdä vielä syvemmällä tasolla tulevina vuosina.

Yhdyskuntapalvelun sisältöjen määrittely ja sisällöllisen työn kehittäminen on aloitettu valtakunnallisella tasolla, tämä jatkuu vuonna 2018. Valvontarangaistukseen liittyvän laadullisen työn osalta on järjestetty rikosseuraamusalueittain kokouksia. Aluekeskuksia ja yksiköitä on neuvottu oikeanlaisista menettelyistä ja sisällöllisen työn laadusta.

Yksilötyön laadullisen työn havainnointilomake otettiin valtakunnallisesti käyttöön vuoden 2017 aikana. Aiheeseen liittyen järjestettiin kolme eri valtakunnallista koulutusta vuoden 2017 aikana. Tällä menetelmällä vahvistetaan osaltaan asiakastyön suositusten mukaista työskentelyä.

Yhdyskuntaseuraamustyön kehittämishankkeen suositusten ja valtakunnallisen laadullisen työn kehittämistä ja seurantaa jatketaan myös tulevina vuosina. Uusien seuraamusten tulo edellyttää myös vahvaa valtakunnallista kouluttamista, ohjaamista, neuvontaa ja kehittämistyötä.

3. ”Vankeusaika mahdollisuutena” -hankkeessa suunnitellaan yhtenäinen toimintamalli vankien toimintakyvyn ja työelämävalmiuksien arviointiin yhteistyössä THL:n kanssa.

Toteuma: Tavoite on edistynyt hyvin. THL ja vankiterveydenhuolto on kehittämässä osahankkeessaan yhtenäistä toimintamallia työ- ja toimintakyvyn arviointiin. Mallia pilotoidaan vuoden 2018 aikana. THL:n osahanke kestää kesäkuuhun 2019 saakka, jolloin toimintamalli ja sen levittäminen on valmis.

4. Jyväskylän uudisrakennushankkeen sekä Keravan ja Hämeenlinnan vankiloiden rakennushankkeiden suunnittelua jatketaan. Hankkeissa pilotoidaan vankila- ja toimistotilakonsepteja. (TA) Pelson vankilassa otetaan korvaavat tilat vankien asuinkäyttöön.

Toteuma: Jyväskylän ja Keravan vankiloiden uudisrakennushankkeiden hankesuunnitelut saatiin päätökseen ja vuokrasopimukset allekirjoitettiin. Molemmat hankkeet etenivät kaavavalmisteluvaiheeseen. Hämeenlinnan vankilan uudisrakentamishankkeen hankesuunnittelu ja sopimusneuvottelut saatiin päätökseen. Kaikissa hankkeissa on toteutettu vankilakonseptin uusia linjauksia soveltuvin osin.

Pelson vankilan käyttökieltoon asetettujen selliosastojen osin korvaavien tilojen suunnittelu saatiin päätökseen ja vuokrasopimus allekirjoitettiin. Senaatti-kiinteistöt toteutti 32 -paikkaisen kaksiosastoisien sellirakennuksen ja erillisen saunarakennuksen rakentamiseen liittyvän tarjouskilpailun. Selliosastorakennus ja sauna rakennetaan kesällä 2018, mistä syystä niiden asuinkäyttöön otto siirtyy elokuulle 2018. Hankkeessa suunniteltiin ensimmäistä kertaa kevyesti rakennettava sekä siirtämisen ja monistamisen mahdollistava 32 -paikkainen suljetun vankilan sellirakennus vankilakonseptin linjausten mukaisesti uusine S1-luokan avoimen osaston turvaratkaisuin.

5. Roti-hankkeen toteutusvaihe 2 aloitetaan. Rangaistusten täytäntöönpanon keskeiset työ- ja asiakasprosessit kuvataan hanketta varten.

Toteuma: Roti-hankkeen toteutusvaihe 2 aloitettiin vuonna 2017 suunnitelman mukaisesti. Toteutustiimi vaihtui tähän toteutusvaiheeseen, mikä tarkoitti uuden toteutustiimin perehtymistä hankkeeseen. Alkusyksyyn 2017 asti toteutus oli melko vähäistä toteutustiimin vaihdosta johtuen. Syksyllä todettiin, että Rotin käyttöönotto ei voisi tapahtua maaliskuussa 2019, koska silloin tietojärjestelmä olisi hyvin keskeneräinen.

Loppusyksystä toteutuksessa tapahtui huomattava lisäys toteutustiimin omaksuttua hankkeen asiat. Johtoryhmä antoi hankkeelle vuoden lisäajan ja hyväksyi lisäbudjetin joulukuussa 2017. Rotin käyttöönotto tulee tapahtumaan maaliskuussa 2020.

Hanketiimissä laadittiin kokonaissuunnitelma toteutusvaihe 2:sta varten. Suunnitelmaan on kuvattu yleisellä tasolla Rotiin toteutettavat toiminnallisuudet. Osa kuvatuista toiminnallisuuksista on toteutettu vaiheessa 1 ja osa toteutetaan vasta jatkokehityksessä.

6. Vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sähköisen asioinnin palvelut otetaan käyttöön internetin, sähköpostin ja videoyhteyden käytön osalta. (TA)

Toteuma: Vankien sähköisen asioinnin pilottiprojekti päättyi 30.6.2017. Pilottiprojektin pohjalta muodostettiin tuotantoympäristö. Vuoden 2017 jälkimmäisen puoliskon aikana toteutettiin jatko projekti, jossa työasemien määrää lisättiin sekä palvelua jatkokehitettiin painopisteen ollessa erityisesti vankiopetuksessa. Projektivaiheesta tuotantovaiheeseen siirryttäessä työasemia oli käytössä valtakunnallisesti 80 ja määrän on suunniteltu kasvavan alkuvuoden 2018 aikana 160:en. Työasemien ylläpito siirtyi Valtorille 1.1.2018 alkaen.

Vankien käytössä olevia työasemia on 1-5 jokaisessa suljetussa ja avovankilassa. Työasemat mahdollistavat valvotut Skype-tapaamiset sekä rajoitetun internetin käytön. Vankisähköposti on ollut käytössä vuodesta 2016. Sähköposti on toteutettu siten, että vangille voi lähettää sähköpostia, joka tulostetaan ja toimitetaan vangille.

7. Rikosseuraamuslaitos osallistuu ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja ohjausjärjestelmä uudistuksen valmisteluun tavoitteenaan turvata vankien ammatillisen koulutuksen järjestäminen. Oikeusministeriö ja Rikosseuraamuslaitos valmistelevat yhteistyölinjaukset opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa vankien opetuksesta.

Toteuma: Rikosseuraamuslaitos on osallistunut aktiivisesti ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöuudistuksen valmisteluun osallistumalla neuvotteluihin opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sekä antamalla opetus- ja kulttuuriministeriölle tarvittavia tietoja lain-

valmisteluita varten. Uusi lainsäädäntö tuli voimaan 1.1.2018 ja siinä on huomioitu vankien ammatillisen koulutuksen järjestämiseen liittyvät erityistarpeet hyvin. Oikeusministeriö ja Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö valmistelivat kumppanuussopimusluonnoksen, jolla oli tarkoitus kirjallisesti sopia oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyöstä. Opetus- ja kulttuuriministeriön toiveesta päädyttiin kuitenkin siihen, että laaditaan yhteistyössä vankilaopetusena järjestettävän ammatillisen koulutuksen prosessimalli. Prosessimallin laatiminen on aloitettu ja sen työstäminen jatkuu vuonna 2018.

8. *Rikosseuraamuslaitos varautuu yhteistyössä poliisin kanssa tutkintavankeus- ja pakokokeinolain muutosten edellyttämiin toimenpiteisiin (tutkintavankien nykyistä nopeampi siirtäminen vankilaan) ja tutkintavankeuden uusien vaihtoehtojen (tehostettu matkustuskielto ja tutkinta-aresti) käyttöönottoon vuoden 2018 alusta lukien. Rikosseuraamuslaitos selvittää poliisin kanssa mahdollisuuksia perustaa Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoima tutkintavankiosasto niihin osiin Suomea, joissa kuulustelu- ja kuljetusmatkat tulevat pitkiksi.*

Toteuma: Rikosseuraamuslaitos perusti keväällä 2017 kaksi työryhmää, joista toisen tehtävänä on varautua toimenpiteisiin tutkintavankien nopeammasta siirtymisestä poliisilta vankilaan ja toisen työryhmän tehtävänä on varautua niihin toimenpiteisiin, jotka edellyttävät tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin toimeenpanoa. Molemmissa työryhmissä on jäseniä useilta eri hallinnonaloilta, joita tarvitaan toimenpiteiden valmistelussa. Rikosseuraamuslaitos on selvittänyt yhdessä poliisin ja Senaatti-kiinteistöjen edustajien kanssa Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoiman tutkintavankiosaston perustamista niihin osiin Suomea, joissa kuulustelu- ja kuljetusmatkat tulevat pitkiksi ja päätyneet siihen tulokseen, että tutkintavankiosaston perustaminen toisi nykyisiin poliisin tiloihin tuplamiehityksen valvonnan osalta, eikä se olisi kustannustehokasta ottaen huomioon kyseisissä tiloissa olevien tutkintavankien määrät. Asiaa koskevat lait tulevat voimaan 1.1.2019 ja työryhmät toimivat tuohon saakka.

Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyö Leijona Cateringin kanssa vankiloiden ruokahuollon järjestämiseksi on jatkunut jo pitkään. Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on jatkossa suunnitella ja koordinoita ruokahuollon toimintoja yhdessä Leijona Cateringin kanssa valtakunnallisena kokonaisuutena. Rikosseuraamuslaitoksen ja Leijona Cateringin valmisteilla olevan kumppanuussopimuksen tavoitteena on siirtää Rikosseuraamuslaitoksen ruokahuollon järjestäminen Leijona Cateringin vastuulle. Kumppanuussopimuksen mukaiseen toimintamalliin kaikkien yksiköiden osalta on tarkoitus siirtyä 31.12.2019 mennessä. Siirtymäkauden pituus voi vaihdella yksiköittäin suuresti yksiköiden erilaisten tilanteiden vuoksi. Siirtymän ensivaiheessa kesään 2018 mennessä selvitetään yksikkökohtaiset aikataulut ulkoistukselle. Ensimmäiset siirtymät Leijona Cateringille sopimuksen puitteissa tapahtuvat näillä näkymin loppuvuodesta 2018. Muutoksen kohteena olevan henkilöstön kohdalla noudatetaan Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöpoliittisia periaatteita, joiden mukaan jokaiselle muutoksen kohteena olevalle pyritään järjestämään omasta virastosta uusi esim. lähityöhön liittyvä tehtävä, mikäli vanhan jatkaminen ei ole mahdollista. Uuteen tehtävään siirtymisen vuoksi tullaan tarjoamaan monipuolisia koulutautumismahdollisuuksia. Tällä hetkellä irtisanomisille ei nähdä tarvetta. Ruokahuollon määräaikaiset virkasuhteet tulevat päättymään siirtymäkauden aikana.

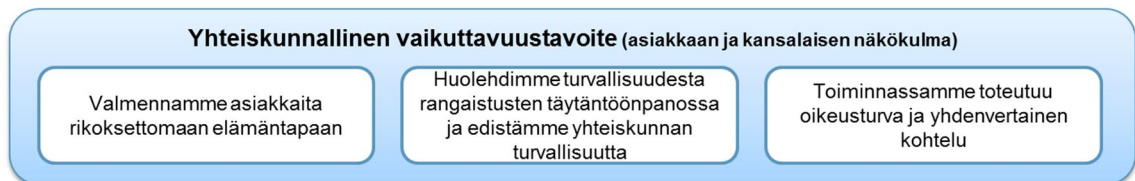
3. Vaikuttavuus

3.1. Toiminnan vaikuttavuus

Rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuustavoitteena on parantaa rangaistusta suorittavien edellytyksiä rikoksettomaan elämään ja vähentää riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin rangaistusaikana ja sen jälkeen. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää seuraamusjärjestelmän ja seuraamusten sisältöjen kehittämistä erityisesti yhteiskunnan normaali-palvelujen käyttöä tehostamalla.

Rikosseuraamuslaitoksen ja oikeusministeriön väliseen vuoden 2017 tulossopimukseen on kirjattu seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Alla on kuvattu vuodelle 2017 asetettujen toimenpiteiden toteumatiedot.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi olivat:

1. *Vankien toimintaan osallistumista ja sellin ulkopuolista aikaa lisätään kehittämällä suljettujen vankiloiden lähityötä. Lähityö-hankkeessa edetään projektisuunnitelman mukaisesti.*

Toteuma: Lähityö-hanketta päätettiin jatkaa vuoden 2018 loppuun tavoitteena lähityöntekijän tehtävänkuvan mallintaminen ja valtakunnallinen toimeenpano toteutettavien pi-lottien jälkeen.

Kaikissa vankiloissa on laadittu suunnitelmat toiminnoista ja keinoista henkilöstöryhmien sekä henkilöstön ja vankien välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi sekä ohjaus- ja valvontahenkilöstön toimenkuvien laajentamiseksi. Jokaiseen vankilaan on nimetty lähityön yhdyshenkilö, jonka tukena useassa yksikössä on joko työpari ja/tai yksikön oma tuki-/ohjausryhmä. Lähityötä on edistetty mm. organisoimalla töitä siten, että se entisestään lisää henkilökunnan ja vankien välistä vuorovaikutusta. Yksiköiden lähtötilanteesta ja resursseista johtuen yksiköiden lähityön kehittäminen etenee eri tahtiin.

Vankiloiden päiväjärjestyksiä on muutettu ja vankien toimintaan osallistumista ja sellin ulkopuolista toimintaa vartijavetoisesti on lisätty. Valvontahenkilöstön roolia on kehitetty lisäämällä tehtäviä esimerkiksi vangin perehdyttämiseen osastolle sekä vankeja koske-vissa lausuntoasioissa. Kokemuksia on saatu esim. vartijoiden toteuttamista tulohaastat-teluista ja lyhyttuomioisten vapauttamissuunnitelmista.

Vankiloiden henkilökunnan keskinäistä vuorovaikutusta on pyritty lisäämään. Lähityöhankkeen edistämiseksi keskeistä on jatkossa lähiesimiesroolin edelleen kehittäminen lähityömallia tukevaksi. Yhdyskuntaseuraamustoimissa on perehdytty vankilakonseptiin ja lähityöhankkeeseen sekä tehty suunnitelmaa näiden asioiden huomioimisesta siviiliarviointityöskentelyssä.

Vankilakohtaisia hyviä käytäntöjä ja kokemuksia on levitetty mm. vankiloiden kesken yksiköiden välisen tiedonvaihdon ja alueellisten tilaisuuksien kautta. Osaan vankiloista on palkattu lisää ohjaajaresurssia luomaan uusia lähityömallin mukaisia toimintomalleja, moniammatillisten tiimien ja työryhmien toimintaa on tehostettu ja myös sellaisia, joissa on vanki mukana omien asioiden käsittelyssä.

Vankeusvangeista toimintaan osallistui 69 % päivittäin toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta (68 % vuonna 2016), joten toimintoihin osallistumista kyettiin lisäämään hieman. Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomia oli vuonna 2017 keskimäärin 23 % (27 % vuonna 2016). Erillään asuvien vankien määrä on noussut ollen 28 % suljettujen vankiloiden vangeista (31.10.2017 selvitys) (23 % 15.4.2016 selvitys).

Rikosseuraamusalueilla on järjestetty Motivoivan keskustelun (Moke) -koulutuksia. Tavoitteena on, että vankiloiden henkilöstö on käynyt Moke-koulutuksen vuoden 2019 loppuun mennessä.

2. *Vapauttamisvaiheen suunnitelmallista työskentelyä kehitetään. Avolaitosten ja valvotun koevapauden kautta vapauttamista lisätään.*

Toteuma: Valvotun koevapauden työskentelyprosesseja on kehitetty ja yhdenmukaistettu työpajoissa ja ohjeistuksella. Arvioivaan ja suunnitelmallisen työskentelyyn liittyvää rangaistusajansuunnittelutyötä on käsitelty valtakunnallisessa koulutustilaisuudessa ja uuden asiakastietojärjestelmän kehittämiseen liittyen. Lyhytaikaisvangeille tehtävissä rangaistusajansuunnitelmissa on kiinnitetty erityisesti huomiota vapautumisvaiheen suunnitteluun ja siihen liittyvään verkostoyhteistyöhön. Vapauttamisvaiheen suunnitelmallinen työskentely on myös keskeinen osa Rikosseuraamuslaitoksen valtakunnallisissa Aune ja Vankeusaika mahdollisuutena -hankkeissa.

3. *Laaditaan selvitys toimenpide-ehdotuksineen yksikkö- ja aluekohtaisten käytäntöjen eroista rangaistusten täytäntöönpanossa.*

Toteuma: Selvitys valmistuu alkuvuodesta 2018.

4. *Rikosseuraamuslaitos laatii järjestäytyneeseen rikollisuuteen kiinnittymisen ehkäisyn toimenpidelinjaukset ja tehostaa toimenpiteitä, joilla pyritään ehkäisemään radikalisoitumista ja ääriliikkeiden toimintaa vankiloissa.*

Toteuma: Järjestäytyneen rikollisuuteen kiinnittymisen ehkäisyn toimenpidelinjaukset lähtevät lausuntokierrokselle maaliskuun 2018 aikana. Vuoden 2017 aikana järjestäytyneen rikollisuuden aiheuttamia haittoja on pyritty ehkäisemään erityisesti rikollisryhmistä irtautumista tukemalla. Aktiivista työskentelyä harjoitetaan kerrallaan noin kymmenen irtautujan kanssa. Irtautumista tukevan ns. exit-toiminnan käynnistämiseen liittynyt projek-

ti on vaatinut runsaasti resursseja asiakasmäärän kasvamisen myötä ja toimenpidelinjauksen laatimista on tästä syystä lykätty.

Radikalisoitumista ja ääriliikkeiden toimintaa on ehkäisty erityisesti Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen radikalisoitumisen ehkäisyprojektin tuottamalla toimintatavoilla: raportointiohjeet ja -lomake, radi-sähköposti, kuukausittainen muistio. Erityistä huomiota on kiinnitetty viranomaisyhteistyön kehittämiseen. Vuoden aikana on koulutettu 15 vankilan henkilöstö radikalisoitumisen tunnistamiseen ja havaintojen edellyttämien toimenpiteiden tekemiseen. Radikalisoitumisen ehkäisylinjauksen laatiminen on aloitettu projektimuotoisena ja työryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2017 aikana. Toimintalinjaukset lähetetään lausuntokierrokselle kevään 2018 aikana. Yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on lisätty: Radinet käy tapaamassa radikalisoitumisuhan alla olevia vankeja ja Settlementi ry:n kanssa yhteistyössä on koulutettu mm. Islamilaisista yhdyskunnista tulevia vankilavierailijoita ja imaameja. Kansainvälistä yhteistyötä on lisätty ja parhaita käytäntöjä on omaksuttu mm. Radicalisation Awareness Networkin, EuroPrisin ja CEP:n järjestämissä seminaareissa.

Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti julkisti kesäkuussa 2017 kansan oikeustajua selvittäneen tutkimuksen¹, jonka mukaan ehdotonta vankeutta eli ankarinta rangaistuslajia kannatetaan kokonaisuutena yhtä paljon sekä väestön että tuomarien keskuudessa. Tutkimuksen mukaan väestö kannatti erilaisia yhdyskuntaseuraamuksia. Tuomareiden vastauksissa korostuivat ehdollinen ja ehdoton vankeus, väestö painotti enemmän yhdyskuntapalvelua ja valvontaa. Tutkimus antaa tukea jo käynnissä oleville seuraamusjärjestelmän kehittämistoimille.

Vuonna 2016 julkaistuista Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) tuloksellisuustarkastuskertomuksesta uusintarikollisuuden vähentämisestä rangaistusaikana ja sen jälkeen² sekä Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin laatimasta vankeuslakiuudistuksen arviointitutkimuksen yhteenvedosta³ käy ilmi vankilakäytäntöjen vaihtelevuutta ja oikeuksien toteutumisessa puutteita, mikä on ongelmallista vankien yhdenvertaisuuden kannalta.

VTV:n suosituksen mukaan Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön ja aluekeskusten tulisi kehittää verkostoyhteistyön edellytyksiä. Verkostoyhteistyön kehittäminen on ollut keskeinen Rikosseuraamuslaitoksen tulostavoite jo usean vuoden. Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä on mahdollistaa verkostokumppanien toimiminen vankiloissa ja huolehtia siitä, että tieto rangaistuksen täytäntöönpanon aikana tehdyistä kuntouttavista toimista välittyy siviilitoimijoille. Muilla viranomaisilla, erityisesti kunnilla, on vastuu palvelujen järjestämisestä rikosseuraamusasiakkaille vapautumisen jälkeen. Rikosseuraamusasiakkailta on oikeus yhteiskunnan peruspalveluihin myös rangaistuksen suorittamisen aikana, ellei lainsäädännössä ole nimenomaan toisin säädetty. Vuoden 2016 aikana käynnistyneissä Vankeusaika mahdollisuutena -hankkeessa ja pitkäaikaisasun-

¹ Seitsemän rikostapausta: kärjätuomareiden arvioima rangaistuskäytäntö ja väestön rangaistusvalinnat”, Katsauksia 21/2017, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto.

² Tuloksellisuustarkastuskertomus Uusintarikollisuuden vähentäminen rangaistusaikana ja sen jälkeen, Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 18/2016.

³ Liimatainen, Anu ja Rantala, Kari (2016) Vankeuslakiuudistuksen arviointitutkimuksen yhteenvedo. Helsinki: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin katsauksia 17/2016.

nottomuuden vähentämishjelmassa (Aune) kehitetään eri toimijoiden ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja koordinaatiota sekä palvelujatkumia. Hankkeilla edistetään myös palvelujen ja tuen järjestämisessä tarpeellisen tiedon kulkua eri toimijoiden välillä.

Yhdenmukaisuus on lähtökohtana rikosseuraamusasiakkaiden lakien ja Rikosseuraamuslaitoksen arvojen mukaisessa kohtelussa. Rikosseuraamuslaitos on kiinnittänyt entistä enemmän huomiota yhdenvertaisuuden ja yhdenmukaisuuden toteutumiseen mm. tehostamalla ja selkiyttämällä viraston normiohjausta ja laillisuusvalvonnan kannanottojen käsittelyä. Rikosseuraamuslaitoksen laillisuusvalvontatiimissä laillisuusvalvojien kannanotoista seulotaan valtakunnallisesti merkittävät huomiot, Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmä tekee päätökset jatkotoimista Rikosseuraamuslaitoksessa ja jatkotoimien toteutuminen on seurannassa. Rikosseuraamuslaitos on päivittänyt suuren osan määräyksiään ja ohjeitaan kahden edellisen vuoden aikana. Lainsäädännön valmistelun vastuita ja menettelytapoja pohdittiin vuonna 2017 oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyönä. Kehittämissuunnitelmien pohjalta tehdään kevään 2018 aikana päätökset konkreettisiksi toimiksi. Lainsäädännön valmistelun ja Rikosseuraamuslaitoksen normiohjausten menettelyjen yhteydessä terävöitetään vastuita ja prosesseja, jotta säännösten jalkauttamistoimet suunnitellaan ja toteutetaan oikea-aikaisesti ja tarvittavassa laajuudessa.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty ns. aito uusiminen vankeuden ja yhdyskuntapalvelun sekä vankeudesta koevapauden kautta vapautuneiden osalta kolmen ja viiden vuoden seuranta-ajoilla. Aidolla uusimisella tarkoitetaan sitä, että vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun päättymisen jälkeen on tehty rikos, josta on seurannut uusi tuomio ja uusi ehdoton vankeusrangaistus, valvontarangaistus tai yhdyskuntapalvelu seurantaajan aikana.

Uusiminen 3 vuoden seuranta-ajalla, %	Toteuma 2015 (2012 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2016 (2013 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2017 (2014 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	40,0	40,2	40,0
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	44,2	43,8	42,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	10,0	10,8	10,0
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	24,5	23,8	23,5
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	22,6	20,3	23,1

Uusiminen 5 vuoden seuranta-ajalla, %	Toteuma 2015 (2010 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2016 (2011 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2017 (2012 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	50,0	51,3	49,0
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	55,4	55,7	53,1
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	18,8	18,0	16,9
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	35,8	37,0	32,6
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	35,7	39,6	32,0

Rikosseuraamuslaitoksen uusimistilastot perustuvat rangaistusta suorittavia koskevaan aineistoon. Tutkimusten perusteella merkittävä osa uuteen tuomioon johtavista rikoksista tehdään pian edellisen rangaistuksen päätyttyä, mutta mm. tutkinnan ja oikeusprosessin keston takia kestää usein sangen pitkään ennen kuin tapaukset ovat Rikosseuraamuslaitoksen toimesta tilastoitavissa. Samoin tutkimukset osoittavat, että viiden vuoden seuranta-ajan jälkeen uusiminen lisääntyy vain vähän. Tällä perusteella Rikosseuraamuslaitos arvioi uusimisen kehitystä ensisijaisesti viiden vuoden seuranta-aikaan perustuen. Täydentävänä, suuntaa antavana seurantana käytetään kolmen vuoden seuranta-aikaan perustuvaa tilastointia.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanemiin seuraamuksiin johtava uusintarikollisuus on vuoden 2017 tietojen mukaan laskenut sekä kolmen että viiden vuoden seuranta-ajalla (lukuun ottamatta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusimista kolmen vuoden seuranta-ajalla). Vuonna 2012 seuraamuksensa päättäneet olivat hieman aiempina vuosina vapautuneita vanhempia ja ensimmäistä kertaa vapautuneiden vankien osuus oli hieman aiempaa suurempi. Tämä osittain selittää uusimisen vähenemistä, sillä ikääntyessä uusiminen vähenee, samoin ensikertalaiset uusivat hieman harvemmin kuin useamman kerran vankilassa olleet. Muutokset ovat pieniä eikä käytettävissä olevilla tiedoilla voida yhden vuoden perusteella sanoa ennakoiko muutos viiden vuoden seurannassa muutosta pitempiaikaiseen laskevaan trendiin vai onko kysymyksessä satunnaisesta vaihtelusta. Vankipopulaation rakenteessa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia, päärikosten mukaan on pienehköjä siirtymiä.

Uusimisen perusteella ei voi tehdä päätelmiä vuoden 2017 tuloksellisuudesta. Viiden vuoden seurantatiedot koskevat vuosien 2010, 2011 ja 2012 aikana vapautuneiden tai seuraamisen suorittamisen päättäneiden tilannetta. Rikosseuraamuslaitoksen sopeuttamissuunnitelman toimeenpano alkoi vuonna 2012, joten nyt käytössä olevien uusimislukujen perusteella ei vielä voida arvioida, onko talouden sopeuttamistoimilla ollut vaikutuksia kuntouttavaan toimintaan ja tätä kautta uusimiseen. Pidemmällä aikavälillä uusintarikollisuutta on vähentänyt Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaisten kuntouttavan työn ohella mm. yleinen rikollisuuden määrän lasku, väestön ikääntyminen ja sitä heijastava rangaistusta suorittavien keski-ikänsä nousu (uusimisalttius vähenee ikääntyessä).

Eri seuraamusmuotojen tai vapauttamismallien vaikututusta uusimiseen on vaikea arvioida. Taulukoissa ilmenevät erot selittyvät paljolti eri seuraamusten kohderyhmien eroilla ja valikoitumisella. On myös niin, että siirrettäessä uusimisenkin näkökulmasta pienempiriskistä vankijoukkoa avoimemman täytäntöönpanon piiriin nousee uusimisriski niin suljetussa ympäristössä kuin avoimemmassa ympäristössäkin. Suljettuun ympäristöön jää jäljelle entistä korkeampiriskisiä vankeja ja avoimiin seuraamuksiin suljetuista siirtyvät, siinä ympäristössä matalariskiset, ovat pääsääntöisesti kuitenkin suurempi riskisiä avoseuraamusta suorittavien joukossa. Suljettujen seuraamusten ja avoimempien seuraamusten uusimisriskissä on keskimäärin kuitenkin niin suuri ero, että kokonaisuusiminen todennäköisesti alenee. Varovaisesti voitaneen siis arvioida, että nykyisen käytännön mukainen yhdyskuntaseuraamusten tuomitseminen ja asteittaiseen vapauttamiseen liittyvä valvotun koevapauden käyttäminen eivät lisää uusimista. Uusimisriskin näkökulmasta niitä voisi ehkä soveltaa nykyistä laajemminkin.

Vuoden 2017 kevätkaudella valmistui Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin (Krimo) oikeusministeriön toimeksiannosta toteuttaman laajan Vankeuslain arviointihankkeen uusimista koskeva osahanke.

3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Virastolla ei ole siirto- ja sijoitusmenoja.

4. Toiminnallinen tehokkuus

4.1. Toiminnan tuottavuus

Vuonna 2017 vankeja oli keskimäärin päivässä henkilötyövuosiin nähden yhtä paljon kuin edellisenä vuonna. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia oli henkilöstöön nähden päivittäin keskimäärin toimeenpanossa hieman edellisvuotta vähemmän.

Tuottavuus	Toteuma 2015	Toteuma 2016	TA 2017	Tulos-sopimus 2017	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Vangit keskimäärin päivässä / htv*	1,30	1,44	1,4	1,46	1,44	0,0 %
Yhdyskuntaseuraamuksia täytäntöönpanossa päivittäin keskimäärin /htv	12,3	12,4	12,3	12,35	11,60	-6,5 %
Pyydettyt seuraamusselvitykset vuodessa /htv**	225	199	225	190	347	74,2 %

* Vuoden 2015 toteuma ei sisällä terveydenhuoltoyksikköä.

**Vuonna 2015 seuraamusselvitysten määrä on jaettu lausuntotyöhön käytetyillä htv:illä (Tarmo), Kiekuun siirtymisen vuoksi vuoden 2016 lausuntotyöhön käytetty htv-määrä on arvioitu 1.1.–31.9.2016 Tarmon tietojen pohjalta. Vuoden 2017 lausuntotyöhön käytetty htv-määrä on otettu Kieku-järjestelmästä. Vuoden 2017 toteuma ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin nähden järjestelmämuutoksen vuoksi. Tunnit eivät kohdennu Kieku-järjestelmässä kuten aiemmassa Tarmo-järjestelmässä.

Tuottavuus	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Koulutettavapäivät/htv*	1 051	1 423	1 487	4,5 %

* Kaikki RSKK:ssa järjestetyt perus- ja täydennyskoulutettavapäivät ja amk-koulutuksen koulutettavapäivät (lähi- ja etä) / RSKK:ssa opetukseen käytetyt htv:t.

4.2. Toiminnan taloudellisuus

Rikosseuraamuslaitoksen ja oikeusministeriön väliseen vuoden 2017 tulossopimukseen on kirjattu seuraavat taloutta koskevat tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet vuodelle 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi. Alla on kuvattu vuodelle 2017 asetettujen toimenpiteiden toteumatiedot.

Talouteen liittyvät tulostavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi olivat:

1. *Kieku-järjestelmän mahdollisuudet talouden johtamisessa, erityisesti kustannusten hallinnassa hyödynnetään.*

Toteuma: Rikosseuraamuslaitos otti Kieku-järjestelmän käyttöön 1.10.2016. Järjestelmän toiminnallisuudet on hyödynnetty. Rikosseuraamuslaitoksen seurantakohteet ja tilipuitteet on rakennettu siten, että ne tukevat talouden johtamista. Valtion yhteiset ohjaus- ja tukitoiminnot ovat käytössä ja ydintoimintaa seurataan riittävällä tarkkuudella. Kustannukset ja tulot kirjataan toimintotasolle, toimintokohdistus on pakollista kuluissa ja tuloissa. Jatkossa työajan tuntikirjauksien tekemiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, vuonna 2017 kohdentamattoman työajan osuus on liki neljännes työajasta.

2. *Organisaatorakenteiden ja tuottavuutta parantavien toiminta- ja työprosessien kehittämistä jatketaan. Kehitetään oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteisiä valmisteluprosesseja.*

Toteuma: Oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyönä laadittiin toimitilajohtamisen prosessikuvaus sekä määriteltiin oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen toimitilajohtamiseen liittyvät työnjaon ja valmisteluprosessin kehittämistarpeet.

Oikeusministeriön toimeksiannon mukaan tehtävänä oli vuonna 2017 kehittää myös oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston (KPO) ja Rikosseuraamuslaitoksen (Rise) välistä säädösvalmisteluprosessia mm. kuvaamalla kehittämistarpeet ja tekemällä esitys valmistelun ja päätöksenteon sujuvasta hoitamisesta. Yhteistyön tehostamiseksi ehdotettiin Rikosseuraamuslaitokseen säädösvalmistelun koordinoijaa ja määriteltiin koordinoijan tehtävät. Ehdotettiin myös säännöllisiä KPO:n säädösvalmistelijoiden ja Risen säädösvalmistelun koordinoijan tapaamisia KPO:n ja Rikosseuraamuslaitoksen johdon tapaamisten lisäksi. Valmistuneeseen raporttiin sisältyi myös ehdotus Risen sisäisistä käytännöistä säädösvalmistelussa. Laaja-alaisimmat hankkeet esitetään projektoitaviksi siten, että mukana olisi toiminnallista ja juridista asiantuntemusta sekä tarvittavissa määrin tietoteknistä ja taloudellista asiantuntemusta. Keskustelua Risen yksiköiden kanssa tehostetaan säädösten valmisteluvaiheessa ja yksiköiden lausunnoista kootaan Risen lausunto.

Mikkelin, Kuopion, Sukevan ja Käyrän vankiloissa sekä Satakunnan vankilan Huittisten osastolla aloitettiin kokonaisvuokramallin pilotointi 1.8.2017 lukien. Kokonaisvuokramallin toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia seurataan vuoden 2018 ajan. Pilotoinnin tulosten perusteella laaditaan kevään 2019 aikana esitys jatkotoimenpiteistä Rikosseuraamuslaitoksen ja Senaatti-kiinteistöjen välisten vuokrasopimusmallien mahdollisista muutoksista myös muissa laitoksissa.

Toimintamenot ja henkilötyövuodet mom. 25.40.01	Toteuma 2015		Toteuma 2016		Tavoite 2017		Toteuma 2017	
	1 000	htv	1 000	htv	1 000	htv	1 000	htv
Rangaistusten täytäntöönpano	187 938	2 383	184 213	2 371	185 620	2 373	181 705	2 332
Täytäntöönpanon ohjaus, kehittäminen ja hallinto	6 737	75	6 754	79	7 117	80	6 927	88
Täytäntöönpanoyksikkö	1 690	35	1 665	35	1 664	35	1 552	34
Terveystoimintayksikkö	15 526	181						
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	2 543	25	2 481	24	2 541	24	2 429	25
Ostopalvelut, Palkeet	1 981		1 962		1 904		2 131	
Ostopalvelut, Tietohallinto	9 712		11 363		11 425		11 236	
Yhteensä	226 126	2 700	208 438	2 510	210 271	2 512	205 978	2 479

Toimintamenot	Toteuma 2015	Toteuma 2016	TA 2017	Tulos-sopimus 2017	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Toimintamenot (netto) €/vanki*	59 910	58 050	61280	58 160	58 830	1,3 %
Toimintamenot (netto) €/yhdyskuntaseuraamusta suorittava	5 455	5 250	5260	5 610	5 865	11,7 %

* 2015 ei sisällä terveydenhuoltoyksikköä.

Rikosseuraamusalan nettokustannukset olivat 204,8 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kustannukset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,8 miljoonaa euroa (1,8 %). Henkilöstökustannukset laskivat 4,8 miljoonaa euroa (3,9 %) ollen 120,3 miljoonaa euroa. Muut kustannukset kasvoivat 0,5 miljoonaa euroa (0,5 %) ollen 98,4 miljoonaa euroa. Tulot kasvoivat 0,3 miljoonaa euroa (1,8 %) ollen 14,0 miljoonaa euroa.

Kustannukset (netto) 1000 euroa	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Rikosseuraamusalan kokonaiskustannukset, josta	210 817	208 477	204 726	-1,8 %
Keskushallintoyksikön kustannukset	7 167	7 935	6 658	-16,1 %
Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kustannukset	2 735	2 664	2 602	-2,3 %
Täytäntöönpanoyksikön kustannukset	1 736	1 623	1 514	-6,7 %
Rikosseuraamusalueiden kustannukset yhteensä, josta	199 179	196 255	193 952	-1,2 %
Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	63 696	61 665	59 612	-3,3 %
Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	63 602	62 805	62 601	-0,3 %
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen kustannukset	60 239	60 858	60 822	-0,1 %
Rikosseuraamuslaitoksen yhteiset kustannukset	11 643	10 927	10 918	-0,1 %

Yksikkökustannukset (netto)	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa € / vanki	63 470	61 620	62 640	2 %
Täytäntöönpanon kustannukset vuodessa € / yhdyskuntaseuraamusasiakas	5 125	5 294	4 930	-7 %
Rikosseuraamusalan perustutkintokoulutuksen kustannukset € / aloittaneet opiskelijat*	31 200	33 370	35 441	6 %
RSKK:n täydennyskoulutuksen kustannukset € / koulutettavapäivä*	118	86	88	2 %

* Hallinto jyvitetty toteutuneiden koulutettavapäivien suhteessa. 2015 luvut eivät sisällä silloisen terveydenhuoltoyksikön kuluja.

Valvontarangaistusten täytäntöönpano on huomattavasti kalliimpaa muihin yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoon verrattuna johtuen mm. kalliista valvontatekniikasta. Valvontarangaistus on ns. viimeinen vaihtoehto ennen ehdotonta vankeusrangaistusta, joten rangaistuksen valvonta on intensiivisempää kuin muissa yhdyskuntaseuraamuksissa. Kustannuksia lisää myöskin tarvittava laajempi valmistelutyö verrattuna muihin yhdyskuntaseuraamuksiin.

Seuraamusten kustannukset (netto)	Työajan- käytön jakauma 2017		Kustannusten jakaantuminen 2017	Täytäntöön- panon hinta 2017	Täytäntöön- panon hinta 2016
	N	%	€	€	€
Vankeja keskimäärin päivässä					
Suljetuissa laitoksissa	1 973	78 %	144 194 000	73 080	73 140
Avolaitoksissa	848	18 %	41 383 000	48 800	42 440
Valvotussa koevapaudessa	214	3 %	4 535 000	21 190	19 735
Yhteensä	3 035	100 %	190 111 000	62 640	61 620
Yhdyskuntaseuraamusten päivittäinen keskimäärä					
Ehdollisesti rangaistuja nuoria valvottavia	727	15 %	2 144 000	2 950	2 860
Nuorisorangaistusta suorittavia	7	0 %	38 000	5 380	6 350
Yhdyskuntapalvelua suorittavia	1 096	31 %	4 595 000	4 190	4 380
Ehdonalaisesti vapautuneita valvottavia	1 093	20 %	2 889 000	2 640	2 950
Valvontarangaistusta suorittavia	45	8 %	1 104 000	24 530	31 520
Pyydettyt seuraamusselvityk- set*	6 373	26 %	3 846 000	600	644
Yhteensä		100 %	14 615 000	4 930	5 294

Kaikki Rikosseuraamuslaitoksen kustannukset, ml. keskushallintoyksikkö, TPY, RSKK, aluekeskukset, alueiden yhteiset, on vyörytetty seuraamuksille. 2017vuoden luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa. 2017 oli ensimmäinen kokonainen vuosi jolloin Kiekun työajan tuntikirjaukset ovat olleet käytössä.

** Pyydettyjä seuraamusselvityksiä oli 6 373 kpl vuonna 2017 eli ko. luku ei ole päivittäinen keskimäärä.*

Huom! Toimintakertomuksen taulukoiden "yhteensä"-rivien luvut on pyöristetty alkuperäisistä luvuista

Rikosseuraamuslaitoksen kokonaiskustannuksista 204,7 miljoonaa euroa netto (208,5 milj. euroa) 92,9 %, 190,1 miljoonaa euroa aiheutui vankeusrangaistuksista ja 7,1 %, 14,6 miljoonaa euroa yhdyskuntaseuraamuksista. Kustannuksista 57,5 %, 117,8 miljoonaa euroa oli henkilöstökustannuksia ja 42,5 %, 101,0 miljoonaa euroa muita kustannuksia ja 14,0 miljoonaa euroa tuloja. Toimitilakustannukset olivat 26,5 % kokonaiskustannuksista. 2017 oli ensimmäinen kokonainen vuosi, jolloin Kieku-järjestelmän työajan tuntikirjaus oli käytössä. Aikaisemmista vuosista poiketen järjestelmä kirjaa kohdentamattoman työajan erikseen omalle toiminnolleen. Kohdentamattoman työajan osuus oli henkilötyövuosista 24,5 %. Tästä syystä luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa. Seuraavassa taulukossa on toimintokokonaisuuksien kustannukset eriteltynä.

TOIMINTOJEN KUSTANNUKSET				
1 000 €	2017			
	Henk.kust	Muut kust	Tulot	Netto
Täytäntöönpano (hallinnollinen)	1 819	299	-6	2 112
Rangaistusajan suunnittelu, seuranta, hallinta ja vapautumisen valmistelu, vank.	2 486	46	0	2 532
Seuraamusselvitykset, yks	764	38	0	802
Peruspalvelut, Vank	2 438	10 455	-5 419	7 474
Vankien asuminen, Vank	707	1 664	-9	2 362
Sosiaalisten asioiden hoito, sosiaalinen kuntoutus, terveys ja hyvinvointi	1 810	1 307	-17	3 100
Vankien koulutus Vank	615	871	-300	1 186
Päihdekuntoutus ja ohjelmat	950	331	0	1 281
Siviilityö, opiskelu ja muu toiminta vankilan ulkopuolella	61	497	0	559
Avolaitostyöt	321	3 252	0	3 573
Työtoiminta Vank	2 585	5 801	-6 142	2 244
Toimintavelvollisuuspaikkojen hankinta ja ylläpito Yks,	38	13	0	51
Vangeille järjestettävien toimintojen yhteiset tehtävät Vank,	394	83	-301	176
Valvotun koevapauden valmistelu, valvonta ja tuki	846	194	-1	1 039
Valvonta vankeusrangaistukset, Vank	12 335	4 247	-6	16 576
Valvonta ja tuki yhdyskuntaseuraamukset Yks	3 042	293	-1	3 333
RSKK:n järjestämä koulutus	821	274	-188	907
Valtion yhteiset tuki -ja ohjaustoiminnot	18 204	72 173	-1 622	88 755
<i>josta Kiinteistöhallinto</i>	<i>895</i>	<i>54 744</i>	<i>-1 374</i>	<i>54 265</i>
Palkalliset poissaolot ja kohdentamaton työaika	67 542	-878	0	66 665
YHTEENSÄ	117 778	100 960	-14 011	204 726

Luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa. 2017 oli ensimmäinen kokonainen vuosi jolloin Kiekun työajan tuntikirjaukset ovat olleet käytössä.

4.3. Maksullisen liiketaloudellisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus* 1 000 €	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Tuotot	10 479	10 355	10 392
Erilliskustannukset	14 002	15 485	14 974
Osuus yhteiskustannuksista	10 365	11 960	11 713
Kokonaiskustannukset	24 367	27 445	26 687
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-13 888	-17 089	-16 345
Kustannusvastaavuus, %	43 %	38 %	39 %

*Sisältää työtoiminnan ja laitosten myymälöiden kustannusvastaavuuslaskelmat. Vuosien 2015 ja 2016 tiedot on korjattu vastaamaan vuoden 2017 laskentatapaa. Vuoden 2017 eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa Kiekun käyttöönotosta johtuen.

Tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Erilliskustannukset laskivat 0,5 miljoonaa euroa (3,3 %). Osuus yhteiskustannuksista väheni 0,2 miljoonaa euroa (2,1%). Kustannusvastaavuus hieman parani. Seuraavassa esitetään kustannusvastaavuuslaskelmat työtoiminnasta ja laitosten myymälöistä (kanttiinit).

Tuotot henkilöstön ateriakorvauksista sekä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen maksullisen toiminnan tulot jäivät alle miljoonan euron.

Työtoiminnan kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	5 544	5 253	5 248	0 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	848	938	894	-5 %
Tuotot yhteensä	6 392	6 192	6 142	-1 %
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 097	3 030	2 729	-10 %
- henkilöstökustannukset	5 017	6 101	5 858	-4 %
- vuokrat	170	133	53	-60 %
- palvelujen ostot	1 040	1 066	1 111	4 %
- muut erilliskustannukset	2 444	1 422	1 302	-8 %
- vankiloiden sisäinen käyttö	-1 180	-1 029	-1 006	-2 %
Erilliskustannukset yhteensä	9 588	10 723	10 048	-6 %
Käyttöjäämä	-3 196	-4 532	-3 906	-14 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	10 041	11 698	11 359	-3 %
- poistot ja korot	236	200	159	-20 %
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	10 277	11 898	11 518	-3 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	19 865	22 621	21 566	-5 %
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-13 473	-16 429	-15 424	-6 %
Kustannusvastaavuus %	32 %	27 %	28 %	4 %

*Vuosien 2015 ja 2016 tiedot korjattu vastaamaan vuoden 2017 laskentatapaa. Vuoden 2017 eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa Kiekun käyttöönotosta johtuen.

Työtoiminnan tuotteiden maksullisuudesta on säädetty Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä.

Työtoiminnan tulot pysyivät liki edellisen vuoden tasolla, laskua 50 000 euroa 1 %. Erilliskustannukset laskivat 6 %, 675 000 euroa edellisestä vuodesta. Henkilöstökustannukset laskivat 4 %, 243 000 euroa. Laskua selittää Keravan vankilan päärakennuksen toiminnan keskeytys paloturvallisuuden vuoksi, mikä vähensi vankilan toimintaa sekä kilpailukykyopimuksen tuomat säästöt. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintakulut laskivat 301 000 euroa, 10 %. Palvelujen ostot kasvoivat 4 %, 45 000 euroa. Muut erilliskustannukset laskivat 8 %, 120 000 euroa. Sisäinen käyttö pysyi liki edellisen vuoden

tasolla. Osuus yhteiskustannuksista laski 3 %, 379 000 euroa. Lasku johtuu työtoiminnan toimitilojen vähenemisestä. Työtoiminnan kustannuksiin sisältyy myös ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen kustannuksia.

Laitosmyymälöiden kustannusvastaavuus 1 000 €	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	4 087	4 164	4 200	1 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	4 087	4 164	4 200	1 %
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 699	3 881	3 926	1 %
- henkilöstökustannukset	691	820	916	12 %
- vuokrat	0	32	57	77 %
- palvelujen ostot	13	18	18	-5 %
- muut erilliskustannukset	11	10	9	-11 %
Erilliskustannukset yhteensä	4 414	4 762	4 926	3 %
Käyttöjäämä	-326	-598	-725	-21 %
- tukitoimintojen kustannukset*	88	62	195	213 %
- poistot	0	0	0	
- korot	0	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	88	62	195	213 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 501	4 824	5 121	6 %
Ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-414	-661	-921	-39 %
Kustannusvastaavuus %	91 %	86 %	82 %	-5 %

*Ei sisällä toimitilakustannuksia syystä että eivät ole raportoitavissa. Vuoden 2017 eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa Kiekun käyttöönnotosta johtuen.

Laitosmyymälöiden tuotteiden maksullisuudesta on säädetty Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 10 §:ssä. Rikosseuraamuslaitoksen ohjeen 4/004/2011 mukaan laitosmyymälässä tuotteet myydään vangille hankintahinnalla, johon sisältyvät ostohinta, rahtikulut ja muut vastaavat hankintakulut. Kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan erilliskustannukset ilman henkilöstökustannuksia ovat 4,009 milj. euroa, mikä alittaa maksullisen toiminnan tuotot 191 000 eurolla.

Tulot kasvoivat 36 000 euroa, 1 % ja erilliskustannukset 164 000 euroa eli 3 % vuodesta 2016.

Laitosmyymälöiden käyttöjäämä heikkeni 127 000 euroa, mikä johtui henkilöstökustannusten sekä vuokramenojen kasvusta. Henkilöstökustannukset kasvoivat 97 000 euroa, 12 %. Kasvua selittää Kiekun käyttöönoton (1.10.2016) myötä siirtyminen valtion yhteiseen työajanseurantaan. Vuokramenojen kasvu johtuu kassajärjestelmän uusimisesta.

Varaston arvo kasvoi edellisestä vuodesta 9 000 eurolla ollen 220 000 euroa.

4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Kustannusvastaavuuslaskelmaa edellyttävää yhteisrahoitteista toimintaa ei varainhoitovuonna ollut.

5. Tuotokset ja laadunhallinta

5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vuonna 2017 keskivankiluku laski alle vuoden 2015 luvun. Vuosi 2016 näyttää jäävän poikkeukseksi laskevassa trendissä, silloinen vankiluvun nousu selittyi pitkälti ulkomaalaisten vankien määrän nousulla. Vankiluvun kehityksen ennakointia tosin vaikeuttaa se, että siinä on viime vuosina tapahtunut ennakoimattomia heilahduksia molempiin suuntiin. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien keskimäärän lasku jatkui edellisvuosia loivemmin. Asiakasmäärien pitkäaikainen lasku on osaltaan helpottanut Rikosseuraamuslaitoksen talouden sopeuttamista sekä sisällöllisen kehittämistyön jatkamista.

Osan rikosseuraamusasiakasmäärän kehityksestä selittänee väestön ikärakenteen muutos. Viime vuosina myös poliisin tietoon tullut rikollisuus on useiden rikosseuraamusten kannalta merkittävien rikoslajien osalta vähentynyt. Merkittävin yksittäinen selittäjä yhdyskuntapalvelun vähenemiselle on rattijuopumusten määrän lasku.

Vuonna 2017 vapaudesta vankilaan tulleita oli 5 401 (5 732). Päivittäinen keskivankiluku oli 3 035 (3 120). Sakkovankien päivittäinen keskimäärä on asettunut noin 50 vangin tasolle. Vuonna 2017 sakon muuntorangaistusta suoritti yhteensä 1 802 (1 883) vankia, joista 1 246 suoritti pelkkää sakkorangaistusta ja 556 vankia oli myös tutkinta- tai vankeusvankina. Valvotussa koevapaudessa oli päivittäin keskimäärin 214 (203) vankia.

Elinkautisvankien määrän 1990-luvulta alkanut kasvu on taittunut. Silloisen Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TEO) 1990-luvulla tekemien mielentilatutkimuksia koskevien muuttuneiden linjausten vaikutus vankilukuun on täysimääräinen. Jatkossa elinkautisvankien määrän vaihtelu heijastelee enemmän rikollisuuden ja tuomioistuinkäytäntöjen muutoksia. Vuoden 2017 lopussa elinkautisvankeja oli 195 (200).

Ulkomaalaisvankien suhteellinen osuus ja määrä kasvoi hiukan, heitä oli 17,8 (17,2) % kaikista vangeista. Ulkomaalaisten vankien päivittäinen keskimäärä oli 540 (537). Tutkintavangeista noin kolmannes oli ulkomaalaisia. Vuoden päättyessä ulkomaalaisvankeja oli kuitenkin noin 70 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Naisia vangeista oli päivittäin keskimäärin 7,6 (7,3) %. Ainoastaan sakon muuntorangaistusta suorittavien keskimääräinen laitosaika oli 16 (16) päivää. Muiden vapautuneiden vankeusvankien keskimääräinen laitosaika oli 10,8 (10,7) kuukautta ja tutkintavankeuden keskipituus oli 3,7 (3,6) kuukautta.

Vuonna 2017 täytäntöön pantaviksi tulleiden yhdyskuntaseuraamusten määrä oli 3 604 (3 773). Vähennys, 4,5 %, oli edellistä vuotta pienempi. Päivittäinen asiakasmäärä laski edelleen, vähennys oli 3 %. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä oli 2 967 (3 061). Naisten osuus oli vuoden lopussa 11 (11) %.

Yhdyskuntapalvelutuomioiden määrä on vähentynyt tasaisesti vuosien ajan. 2010-luvulla vähennys on ollut noin kolmannes (2011: 2 496 ja 2016: 1 639). Tuomioiden keskimääräinen pituus (3,3 kuukautta) on pysynyt samana. Yhdyskuntapalvelun käyttöaste, muuntokelpoisista rangaistuksista yhdyskuntapalveluksi muunnetut ehdottomat vankeusrangaistukset, laski edelleen hiukan. Vuonna 2016 käyttöaste oli 32,5 (34,1) %. Alueelliset erot käyttöasteissa ovat huomattavia: esimerkiksi Helsingin hovioikeuspiirissä 26,8 % ja Itä-Suomen hovioikeuspiirissä 39,4 % vuonna 2016⁴.

Yhdyskuntapalvelutuomioiden määrään vaikuttaa yhdyskuntapalveluksi muuntokelpoisten vankeusrangaistusten (enintään 8 kk) väheneminen, joiden määrä vuonna 2004 oli 10 372 kpl ja vuonna 2016 enää 5 038 (2015 luku oli 5 332). Muuntokelpoisten tuomioiden vähenemisen keskeisin syy on törkeiden rattijuopumusten määrän väheneminen, sillä yhdyskuntapalvelutuomioista yli puolessa päärikos on rattijuopumus tai törkeä rattijuopumus. Poliisin tietoon tulleiden rattijuopumusten kokonaismäärän lasku olisi kolmannen vuosineljänneksen⁵ tietojen perusteella taittumassa, kuitenkin määrät ovat selvästi pienempiä kuin 2000 –luvun alkupuolella. Törkeiden rattijuopumusten määrä on alentunut yli kolmanneksella vuoden 2010 jälkeen ja aleneva suunta näyttäisi jatkuvan. (Tilastokeskuksen muuttuneiden julkaisuaikataulujen vuoksi koko vuotta koskevia lukuja ei ole käytettävissä.)

Täytäntöön pantavaksi tuli vuonna 2017 yhteensä 246 (261) valvontarangaistusta. Valvontarangaistuksen aloittaneita oli 237 (240). Päättyneitä valvontarangaistuksia sisältäen vankeudeksi muunnetut oli 224 (241). Alkaneista valvontarangaistuksista vankeudeksi muunnettiin 26 (33). Suoritettu aika oli keskimäärin 62 (60) päivää. Valvontarangaistuksen aloittaneista yli puolet on tuomittu liikennejuopumuksesta. Suurin osa oli aikaisemmin suorittanut yhdyskuntapalvelua ja/tai vankeutta.

Seuraamuslajiprofiilissa on yhdyskuntaseuraamusten osalta tapahtunut selvä siirtymä ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvonnan suuntaan. Ehdonalaisessa vapaudessa olevien valvottavien määrä nousi hiukan muissa seuraamuksissa olevien määrän laskiessa.

Tehdyissä selvityksissä on osoittautunut, että Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaat, niin vangit kuin yhdyskuntaseuraamuksissa olevatkin keskittyvät hyvin vahvasti maakuntakeskuksiin.

⁴ Lähde: Tilastokeskus

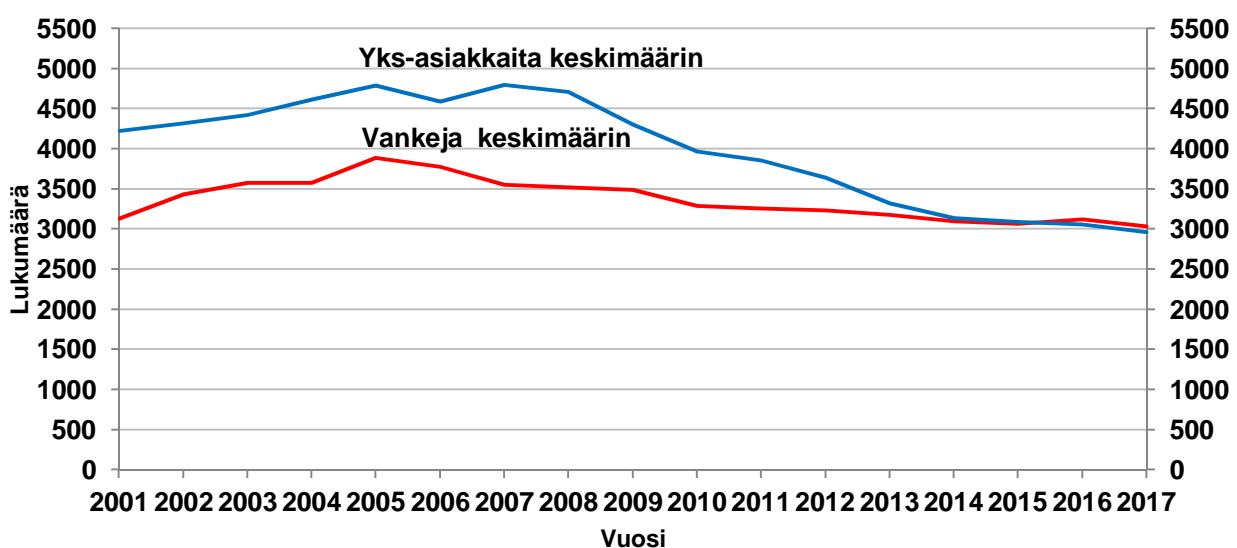
⁵ Lähde : Rikos- ja pakkokeinotilasto 2017, 3. vuosineljännes. Tilastokeskus

Suoritteiden määrät	TP 2015	TP 2016	TA 2017	Tulos-sopimus 2017	TP 2017	Muutos 2017/2016
Täytäntöön pantavaksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	4 112	3 773	3 980	4 050	3 604	-4,5 %
Vapaudesta vankilaan tulleet	5 671	5 732	5 740	5 720	5 401	-5,8 %
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	3 093	3 061	3 050	3 090	2 968	-3,0 %
Vankeja keskimäärin	3 068	3 120	3 090	3 140	3 035	-2,7 %
Vankeusvankeja	2 419	2 478	-	2 465	2 383	-3,8 %
Sakkovankeja	52	57	-	55	55	-3,5 %
Tutkintavankeja	597	585	-	620	597	2,1 %
Pyydettyt seuraamusselvitykset	6 904	6 647	7 000	6 900	6 373	-4,1 %
Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen kursseille osallistuneet*	2 805	3 341	-	-	2 608	-21,9 %

*Sis. perustutkinnolle, täydennyskoulutuskursseille ja RSKK:n vastuulla oleville amk-opintojaksoille osallistuneet.

Yhteensä syyttäjiltä ja tuomioistuimilta saapui 4 % vähemmän seuraamusselvityspyyntöjä 6 373 (6 647). Vain yhdistettyjen yhdyskuntapalvelu- ja valvontarangaistuspyyntöjen määrä kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Seuraamusselvitykset voivat olla nuoren seuraamusselvityksiä, yhdyskuntapalveluselvityksiä, valvontarangaistus selvityksiä, nuorisorangaistus selvityksiä tai näiden yhdistelmiä, mikäli syyttäjä tai tuomioistuin on pyytänyt useampaa selvitystä.

Kuva 1. Vankeja ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaita keskimäärin vuosina 2001–2017.

5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Rikosseuraamuslaitoksen strategian painopisteenä oleva ”kohti avoimempaa täytäntöönpanoa” -tavoite on edennyt viime vuosien aikana. Valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä oli 214 vankia (203 vuonna 2016). Valvotun koevapauden käytön lisäämisessä ei kyetty saavuttamaan vuodelle 2017 asetettu tavoitetasoa 225 vankia valvotussa koevapaudessa. Alkuvuodesta 2017 valvotussa koevapaudessa oli selvästi tavoitetta ja koko vuoden keskiarvoa useampia vankeja. Kesästä alkaen määrä putosi. Vuodelle 2018 asetetun tavoitteen saavuttaminen edellyttää merkittävästi loppuvuoden 2017 tasoa korkeampaa määrää valvottuun koevapauteen sijoitettuja.

Avolaitossijoitusten määrän lisääminen edellyttäisi, että entistä useampi vanki voisi sijoittua suoraan siviilistä avolaitokseen. Avolaitoksissa keskimäärin päivittäin olleiden vankeusvankien osuus nousi 7,5 % edellisen vuoden tasolta ollen 43 % (40 %). Avolaitossijoitusten onnistuminen heikkeni hieman ollen 79 % (80 % vuonna 2016). Avolaitoksista luvatta poistumiset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna. Karkaamisissa ja luvatta poistumisissa esiintyy suurehkoa vuosittaista vaihtelua. Avolaitosten käyttöaste nousi vuonna 2017 ollen 87 % (83 %). Avolaitospaikkojen jakaantumisessa ja niiden käyttöasteessa on alueellista vaihtelua. Etelä-Suomen rikosseuraamusalueella on tarvetta vähemmän avolaitospaikkoja, joten alueen vankeja sijoitetaan myös muiden rikosseuraamusalueiden avolaitoksiin.

Valvontarangaistus otettiin käyttöön 1.11.2011 lukien ja ensimmäiset valvontarangaistukset tulivat täytäntöönpanoon vuoden 2012 alussa. Vuonna 2017 valvontarangaistusta suoritti päivittäin keskimäärin 45 tuomittua (47).

Valvonta-asiakkaille tehtyjen työskentelysuunnitelmien määrä säilyi edellisen vuoden tasolla ja ylitti tavoitteen. Vuoden viimeisenä päivänä työskentelysuunnitelma oli tehty 85 (85) %:lla valvonta-asiakkaista (yhdyskuntaseuraamuksista muut kuin valvonnat sisältävät lähtökohtaisesti suunnitelmaan perustuvaa työskentelyä). Yhdyskuntaseuraamuksissa toimintaohjelmiin osallistumisen osuus nousi, mutta tavoitetasoa ei täysin saavutettu. Kaikista päättyneistä yhdyskuntaseuraamuksista 9,5 (8,1) prosentissa asiakas oli osallistunut toimintaohjelmaan tulostavoitteen ollessa 12 %. Tulossopimukseen kuulumattomien erilaisten tukituntien, joilla edistetään esimerkiksi yhdyskuntapalvelusta suoriutumista, osuus laski edelleen edellisestä vuodesta.

Rangaistusajan suunnitelma oli tehty 82 (81) %:lle vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista. Muiden kuin pelkkää sakonmuuntorangaistusta suorittaneiden tuomittujen osalta rangaistusajan suunnitelma tehtiin 99 (99) %:lle, käytännössä siis lähes kaikille. Perusteellinen riski- ja tarvearvio (Rita) tehdään arviointikeskuksissa lähinnä pitkäaikaisille vakavaan väkivaltaan syyllistyneille vangeille, nuorille ja seksuaalirikoksista tuomituille.

Vapauttamissuunnitelmia tehtiin hieman suuremmalle osalle vapautuneista vangeista kuin edellisenä vuonna, tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu. Kaikista vapautuneista vankeusvangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 79 (78) %:lle tavoitteen ollessa 83 %. Sakkovangeista vapauttamissuunnitelma tehtiin 49 (52) %:lle ja muista vankeusvangeis-

ta 90 (80 %:lle). Lyhytaikaisten vankien osalta suunnitelmien teko on selvästi keskimääräistä vähäisempää. Alle kuukauden mittaista sakon muuntoa suorittavien sakkovankien osalta on kuitenkin huomioitava, että lähes puolet heistä maksoi sakkonsa viiden päivän kuluessa sakonmuuntorangaistuksen alusta ja vapautuu enemmälti suorittamasta. Verkostotyön osuus vapauttamissuunnitelmissa nousi edelleen ja ylitti tavoitteen 23 %. Vuonna 2017 verkostotyönä tehtiin 27 (23) % vapauttamissuunnitelmista (verkostotyönä tehtyjen osuus oli 9 % vuonna 2011). Avolaitoksissa vapauttamissuunnitelmia tehtiin suuremmalle osalle, 82 (93 vuonna 2016) %:lle vapautuneista ja vapauttamissuunnitelmat tehtiin myös useammin verkostotyönä [42 (33) %] kuin suljetuissa vankiloissa. Suunnitelmallisen rangaistusten täytäntöönpanon käytäntöjä ja sisältöä on tarve kehittää erityisesti sakkovankien ja muiden lyhytaikaisvankien osalta. Tällä hetkellä käytännöissä on eroja rikosseuraamusalueiden välillä.

Vankeusvankien toimintaan osallistumista kuvaava tavoite (68 %) ylittyi toteutuman ollessa 69 (68) %.

Turvallisuuden osalta tilanne säilyi hyvänä. Laitosten säilytysvarmuudessa saavutettiin tulostavoite. Karkaamisia suljetuista laitoksista oli 7 (9). Luvatta poistumiset kaikkiaan lisääntyivät. Avolaitoksista luvatta poistumiset lisääntyivät samoin kuin niistä myönnettyiltä poistumisluvilta palaamatta jäämisetkin. Kaikkiaan poistumisluvulta ei palattu ajoissa 249 (264) tapauksessa. Avolaitossijoitusten onnistumisessa ei ollut merkittäviä muutoksia, avolaitossijoituksista onnistui 79 (80) %. Valvotun koevapauden suoritti loppuun 84 (82) % aloittaneista ja yhdyskuntapalvelun aloittaneista palvelun suoritti loppuun 83 (83) %. Koevapauksissa tavoite oli 80 % ja yhdyskuntapalvelussa 83 %.

Vuoden lopussa tavoittamatta oli karkureita 1 (1), luvatta poistuneita 7 (6) ja poistumisluvulta palaamatta jääneitä 21 (23).

Vuonna 2016 käyttöön otettu Laitosturvallisuusindeksi koostuu tilastoista, jotka on laskettu säilytysvarmuutta, väkivaltaa ja päihderikkomuksia kuvaavista mittareista. Indeksien noustessa turvallisuustilanne heikkenee. Indeksien perusluku 100 laskettiin vuosien 2011–2014 keskiarvosta. Vuoden 2017 laitosturvallisuusindeksin pisteluku on 112 (101). Suljettujen laitosten säilytysvarmuus parani, kaikki muut osatekijät niin suljetuissa kuin avovankiloissakin heikkenivät. Suurehkotkin vuosittaiset vaihtelut näyttävät olevan muodostetulle indeksille tyypillisiä. Tähän mennessä saadun kokemuksen perusteella indeksin herkkyyden tuoma esiin vankiloitten käytännön toiminnassa koetun muutoksen suunnan.

Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu -mittarit	Toteuma 2015	Toteuma 2016	TA 2017	Tulos-sopimus 2017	Toteuma 2017	Muutos 2017/2016
Vankeja valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä	209	203	225	225	214	5,4 %
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet, % päätyneistä	84	82	82	80	84	2,4 %
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet, % päätyneistä	85	83	83	83	83	0,0 %
Vankeusvankien toimintaan osallistuminen, % päivittäin toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta ¹⁾	66	68	68	68	69	1,5 %
Toiminta- ja päihdeohjelmien osuus vankien toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta, %	6,1	5,3	-	7	6	13,2 %
Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomia keskimäärin % ¹⁾	27	27	-	25	23	-14,8 %
Toimintaohjelmiin osallistuneet vuoden aikana päätyneistä yhdyskuntaseuraamuksista, %	9	8	-	12	10	18,8 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % vankeusvangeista ¹⁾	82	81	-	83	82	1,2 %
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % vankeusvangeista ilman sakkovankeja	98	99	-	-	99	0,0 %
Työskentelysuunnitelma tehty, % yhdyskuntaseuraamuksista, valvonta-asiakkaat	71	85	-	82	85	0,0 %
Vapauttamissuunnitelma tehty vuoden aikana vapautuneille vankeusvangeille % ¹⁾	71	78	-	83	79	-6,4 %
Ilman asuntoa vapautuneet vankeusvangit % ¹⁾	21	29	-	20	32	10,3 %
Asunnottomana yhdyskuntaseuraamuksen päätyneessä, yksiasiakkaat % ³⁾	6	6	-	5	6,9	15,0 %
Vapauttamissuunnitelma tehty verkostoyhteistyönä, % kaikista vapauttamissuunnitelmista	21	23	-	23	27	17,4 %
Suoraan suljetusta vapautuneiden % osuus vapautuneista	64	66	-	60	63	-4,5 %
Vankeusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, % ¹⁾	38	40	42	42	43	7,5 %
Avolaitosten käyttöaste % ²⁾	83	83	-	87	87	4,8 %
Avolaitoksista vapautuneet vuoden aikana vapautuneista vankeusvangeista, % (ei sisällä sakkovankeja)	43	44	-	-	46	4,5 %
Avolaitossijoitusten onnistuminen, % ⁴⁾	82	80	-	-	79	-1,3 %

Laitosten säilytysvarmuus, %	99,4	99,3	99,2	99,2	99,2	-0,1 %
Laitosturvallisuusindeksi ⁵⁾	112	101	-	-	112	
Laitosturvallisuusindeksi, osateki- jät:			-	-		
Säilytysvarmuus	106	92	-	-	84	
Väkivalta	121	103	-	-	134	
Päihderikkomukset	105	115	-	-	127	

¹⁾ Sisältää sakkovangit.

²⁾ Ei sisällä koevapaudessa olevia.

³⁾ Ei sisällä valvontarangaistusasiakkaita.

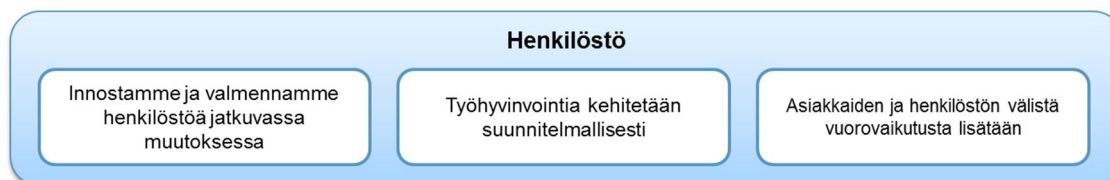
⁴⁾ Laskentaa täsmennetty vuodesta 2015 alkaen.

⁵⁾ Vuosien 2011–2014 keskiarvo muodostaa indeksin arvon 100, turvallisuustilanne heikkenee indeksin kasvussa.

6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Rikosseuraamuslaitoksen ja oikeusministeriön väliseen vuoden 2017 tulossopimukseen on kirjattu seuraavat henkilöstöä koskevat tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet vuodelle tavoitteiden saavuttamiseksi. Alla on kuvattu vuodelle 2017 asetettujen toimenpiteiden toteumatiedot.

Henkilöstöön liittyvät tulostavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

- Valmentavaa johtamista sovelletaan esimiestyössä. Toteutetaan valtakunnallinen esimiesvalmennus liittyen mm. valmentavaan johtamiseen ja varhaiseen puuttumiseen.*

Toteuma: Valmentavan johtamisen valmennustilaisuudet on järjestetty syksyllä 2017 viiden alueellisen tilaisuuden muodossa. Teemoina olivat vuorovaikutusosaamisen kehittäminen, ryhmäkehityskeskustelut ja varhainen puuttuminen. Valmentavan johtamisen periaatteet ja niiden soveltaminen ovat olleet esillä alueellisissa tulosstarteissa syksyllä 2017. Henkilöstön kehittämishankkeessa on aloitettu henkilöstöjohtamisen kehittämistyö syksyn 2017 aikana. Kehittämistyö jatkuu vuoden 2018 aikana.

- Rikosseuraamuslaitos ottaa käyttöön strategialähtöisen henkilöstösuunnitteluprosessin.*

Toteuma: 2017 on otettu käyttöön strategialähtöinen henkilöstösuunnitteluprosessi. Henkilöstösuunnittelu perustuu tulevaisuuden visioon ja sen tavoittamiseksi laadittuun strategiaan. Tämän perusteella laaditaan tulevia vuosia koskeva tarkempi suunnitelma. Suunnitelma valmistuu alkuvuonna 2018.

3. *Lisätään ja kehitetään henkilökunnan ja vankien välistä vuorovaikutusta lähityöhankkeen tavoitteiden mukaisesti (motivoiva keskustelu -koulutus ja lähityötekijä -mallin pilotointi). Tehtyjen työaikalinjausten mukaiset työvuorojärjestelyt toteutetaan.*

Toteuma: Lähityöhankkeen mukaisia uudistettuja valvonta- ja ohjaushenkilöstön työnkuvia on kehitetty ja pilotointi toteutuu vuoden 2018 aikana. Vankien ja henkilöstön vuorovaikutuksen kehittämiseksi kaikkien valvonta- ja ohjaustehtävissä toimivien tulostavoitteena on motivoiva keskustelu – koulutuksen suorittaminen. Koulutukset etenevät suunnitellusti. Risen työaikalinjausten mukaiset työvuorojärjestelyjen uudistukset on otettu käyttöön vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on ollut lisätä henkilöstövoimavaroja vankien aktiivijalle ja näin tukea lähityöhankkeen tavoitteita.

6.1. Henkilöstömäärä ja -rakenne

Henkilöstöraportointi muuttui Kiegun myötä huomattavasti. Useiden tunnuslukujen kohdalla täydellistä vertailtavuutta edellisiin vuosiin ei voida osoittaa. Monet tunnusluvut perustuvat ajalta 1.1.- 30.9.2016 eHRMinfoon ja ajalta 1.10. - 31.12.2016 Kiekuun. Vuosi 2017 on ensimmäinen raportointivuosi, jolloin Kieku on ollut käytössä koko vuoden ajan.

Henkilötyövuodet (eHRMinfo ja Kieku)	2015	2016	2017
Keskushallinto	75	79	88
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	785	782	755
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	806	799	790
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue	793	791	792
Terveystieteiden yksikkö	181	-	-
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	25	24	24
Täytäntöönpanoyksikkö	35	35	34
Yhteensä	2 700	2 510	2484

Henkilöstö, lukumäärä ja prosenttiosuus 31.12.	2015		2016		2017	
	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Mies	1 609	57	1 550	59	1543	58,8
Nainen	1 206	43	1 084	41	1079	41,2
Vakinainen	2 435	87	2 233	85	2051	78,2
Määräaikainen (jolla vakinainen taustavirka)	-	-	-	-	170	6,5
Määräaikainen	380	13	401	15	401	15,3
Kokoaikainen	2 766	98	2 538	96	2549	97
Osa-aikainen	49	2	96	4	73	3
Kokonais määrä	2 815		2 634		2622	

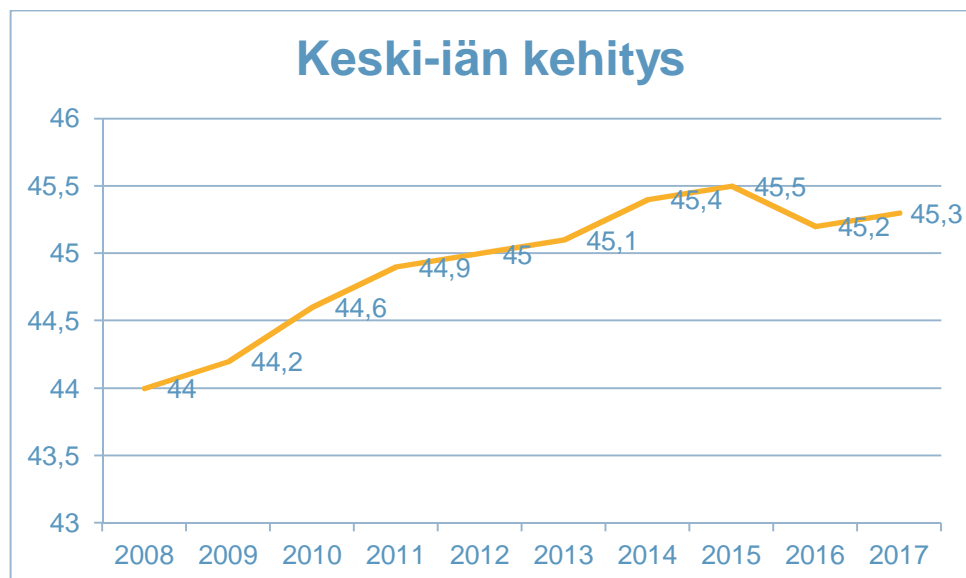
Henkilöstöryhmittely muuttui 1.10.2016. Entinen Hallinto-ryhmä on jaettu ryhmiksi Asiantuntijat ja Toimihenkilöt. Kiekun ryhmä Hoito- ja kuntoutushenkilöstö tarkoittaa Rikosseuraamuslaitoksessa entisen Kuntoutus-ryhmän henkilöstöä. Keittiö- ja kiinteistöhenkilöstö on edelleen yhdistetty samaan ryhmään. Ryhmät Arviointi ja Täytäntöönpano on Kiekuksa sisällytetty ryhmään Asiantuntijat. Luokittelemattomien joukossa on vielä kohdentamatonta htv:tta (Tuntipalkkaiset, Muut harj VS, YO-harj VS, Työllistetyt TS, Työllistetyt VS, Esimies).

Henkilötyövuodet tehtäväluokittain (EHRMinfo)	Htv 1.1.-30.9.2016	Kieku 1.10. - 31.12.2016	Htv	Htv 2017
Johto	65	Johto	23	93
Hallinto	182	Asiantuntijat	46	197
Kuntoutus	158	Toimihenkilöt	39	162
Terveydenhuolto	-	Hoito- ja kuntoutushenkilöstö	56	228
Talous- ja kiinteistöhuolto	122	Talous- ja kiinteistöhenkilöstö	29	115
Työtoiminta	132	Työtoimintahenkilöstö	46	183
Arviointi	29	Valvonta- ja ohjaushenkilöstö	328	1292
Valvonta ja ohjaus	1035	Yhdyskuntaseuraamushenkilöstö	46	192
Täytäntöönpano	29	Luokittelemattomat	6	22
Yhdyskuntaseuraamustyö	139			
Yhteensä	1891	Yhteensä	619	2484

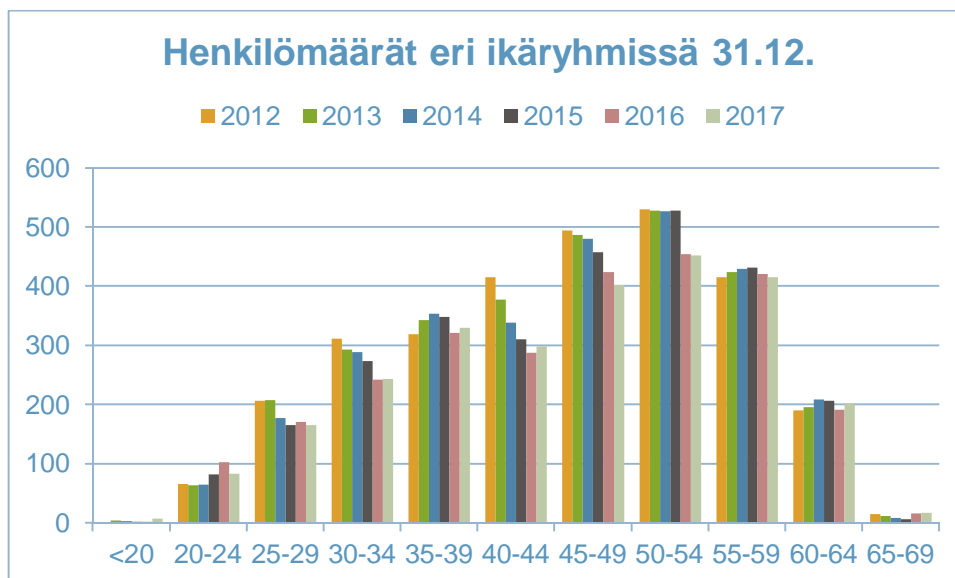
Henkilöt tehtävä- luokittain; lukumäärä ja %-osuus 31.12.	Mies 2017		Nainen 2017		Yhteensä 2017	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Johto	52	3,4	42	3,9	94	3,6
Asiantuntijat	80	5,2	135	12,5	215	8,2
Toimihenkilöt	24	1,6	148	13,7	172	6,6
Hoito- ja kuntoutushenkilöstö	73	4,7	185	17,1	258	9,8
Talous- ja kiinteistöhenkilöstö	24	1,6	97	9,0	121	4,6
Työtoimintahenkilöstö	159	10,3	28	2,6	187	7,1
Valvonta- ja ohjaushenkilöstö	1066	69,1	263	24,4	1329	50,7
Yhdyskuntaseuraamushenkilöstö	48	3,1	171	15,8	219	8,4
Luokittelemattomat	17	1,1	10	0,9	27	1,0
Yhteensä	1543	100	1079	100	2622	100

Keski-ikä 31.12.2017	Mies	Nainen	Yhteensä	Henkilöitä
Keskushallintoyksikkö	49,4	46,4	47,6	95
Etelä-Suomen rikosseuraamusalue	43,9	42,6	43,5	803
Länsi-Suomen rikosseuraamusalue	46,2	45,8	46,0	837
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue	44,9	47,6	45,9	821
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	52,1	51,9	52,0	26
Täytäntöönpanoyksikkö	52,5	46,6	47,2	40
Yhteensä	45,2	45,6	45,3	2 622

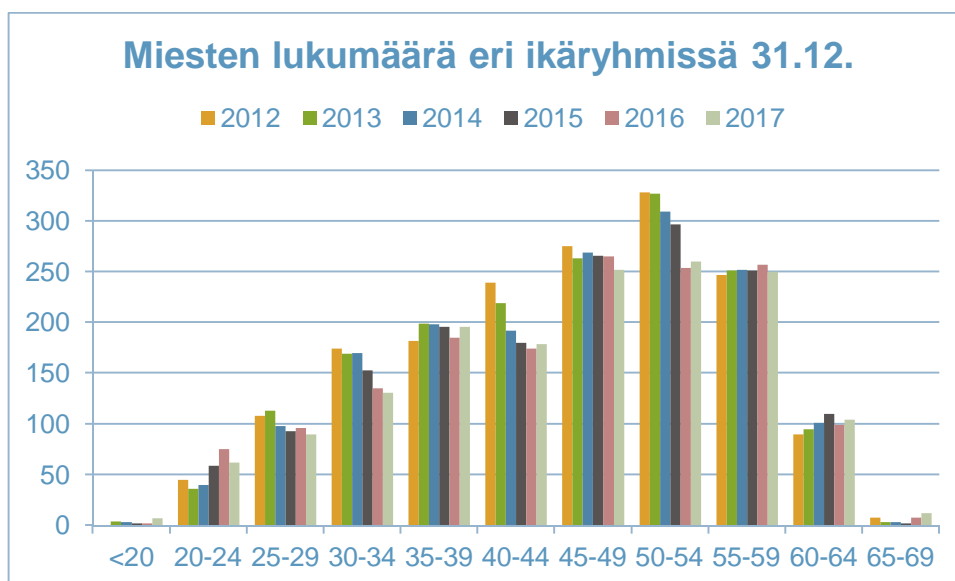
Edellisenä vuonna tapahtuneen laskun jälkeen keski-ikä kääntyi taas hienoiseen nousuun.

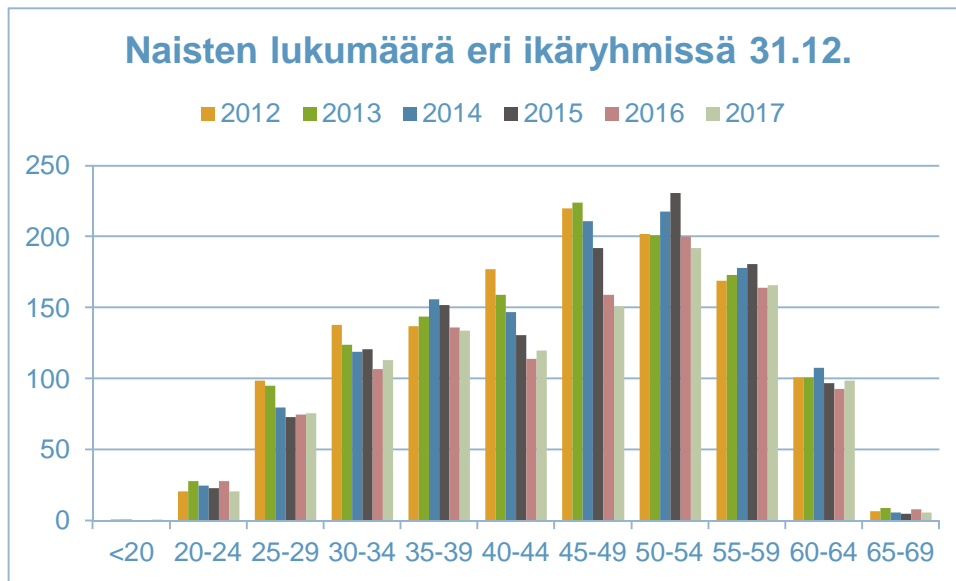

Viime vuosina tapahtunut 40-54 -vuotiaiden määrän huomattava väheneminen on pysähtynyt.

Viime vuosina miesten määrä on vähentynyt erityisesti 40-44 -vuotiaiden ja 50-54 -vuotiaiden ryhmissä. Naisten määrän väheneminen on tapahtunut erityisesti 40-49 -vuotiaiden joukossa.

6.2. Työhyvinvointi

Työterveyshuollon kokonaiskustannukset palautukset huomioiden.

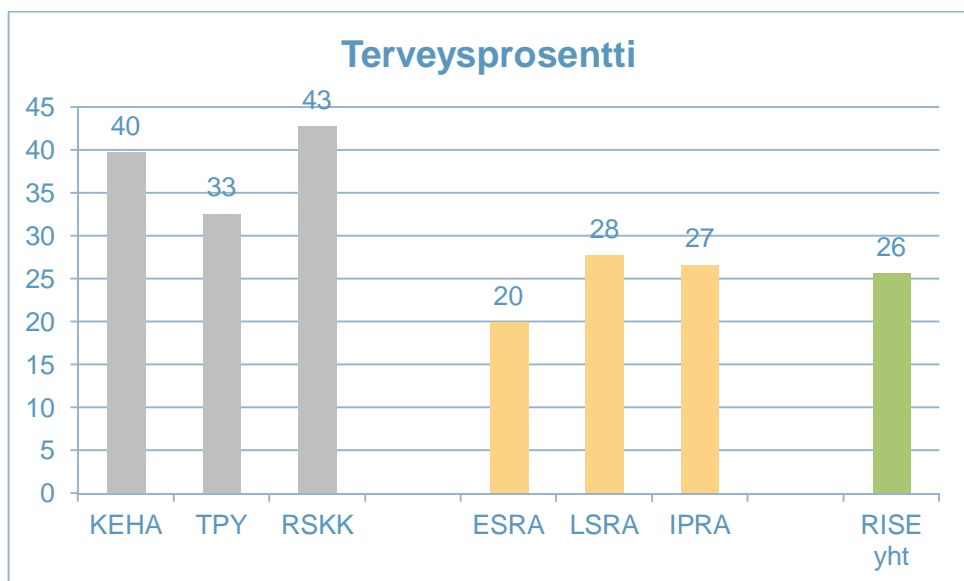
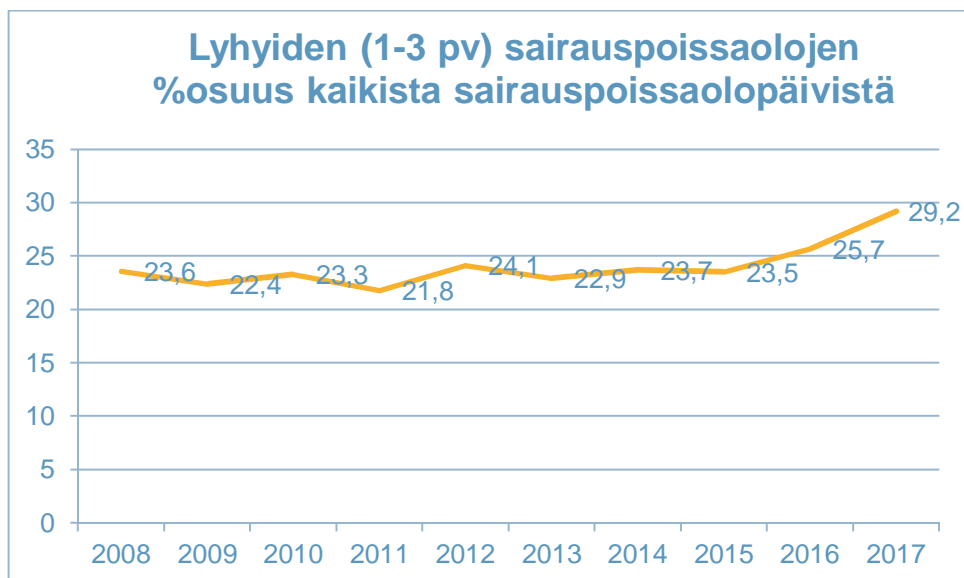
Työterveyshuollon korvaukset ja palautukset	€
Kelan korvausluokka I	734 296,24
Kelan korvausluokka II	1 231 587,12
Kelan korvausluokka 0	152 307,19
Työterveyshuollon kustannusten palautukset	-578 909,92
Yhteensä	1 539 280,63

Sairauspoissaolot	2015	2016	Tulos-sopimus 2017	2017
Sairauspoissaolot, koko ala (työpäivää/htv)	13,8	13,6	13,3	14,7
Sairauspoissaolot, prosentteina vuotuisesta teoreettisesta työajasta	5,49	5,39	-	5,86

Sairauspoissaolot 2017	Työpäivää/htv	Lyhyiden sairauspoissaolojen (1-3 pv) osuus %
Vankilat, vapauttamisyksiköt, sähköinen valvonta ja keskusvalvomo	15,6	28,9
Yhdyskuntaseuraamustoimistot	12,4	34,4
Rikosseuraamusalueiden yhteiset (= aluekeskus + arviointikeskus + täytännönpano)	12,5	24,5
Keskushallintoyksikkö	6,7	45,5
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	10,6	19,6
Rise	14,7	29,2

Sairauspoissaolot lisääntyivät edellisestä vuodesta (2016: 13,6; 2017: 14,7). Lisääntymistä on tapahtunut sekä vankiloissa että yks-toimistoissa ja muissa toimistoympäristöissä. Lisääntyminen on ollut suurempaa yks-toimistoissa (2016: 8,3; 2017: 12,4), mutta niissä vuoden 2016 sairauspoissaolot olivat poikkeuksellisen matalat. Vankiloissa sen sijaan on noustu viime vuosien keskiarvon yläpuolelle (2016: 14,8; 2017: 15,6). Ensimmäisen ja neljännen kvartaalin kohdalla sairauspoissaolot ovat vuotuisen normaalikeritymän mukaan suurimmat.

Lyhyiden sairauspoissaolojen prosentuaalinen määrä jatkoi tuntuvaan nousuaan. Vertailukelpoisuutta edellisiin vuosiin heikentää se, että Kieku ei laske yhtäjaksoisia poissaoloja yhteen.

VMBaro toteutettiin ensimmäisen kerran uusilla kysymyksillä, joten arvot eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien kanssa.

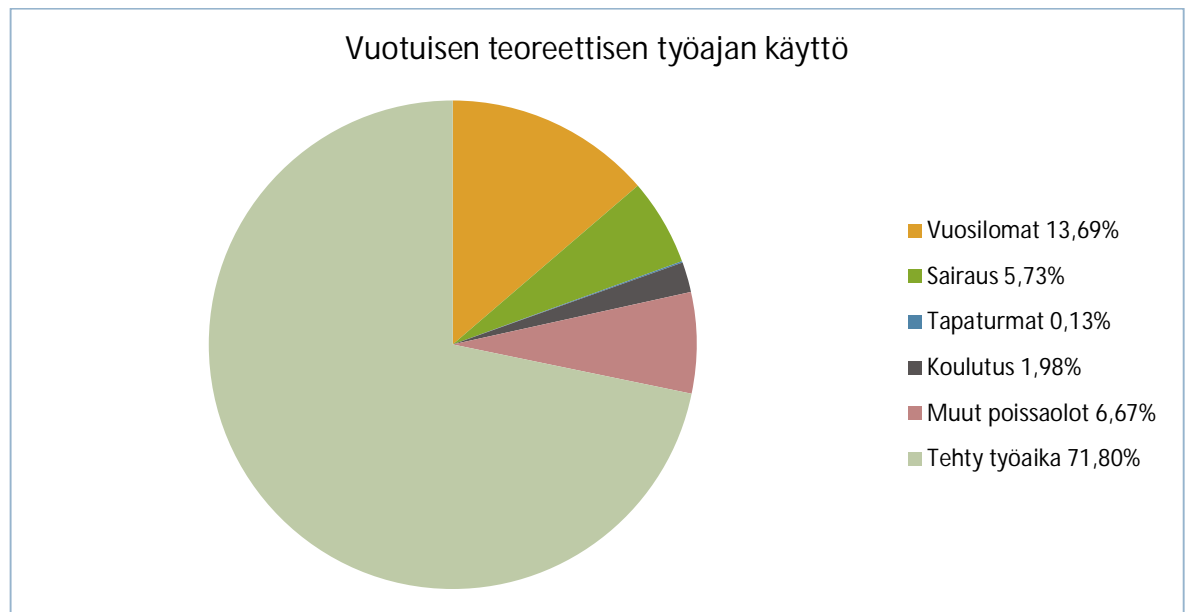
VMBaro-indeksit	2017
VMBaro(Y) Kokonaisindeksi	3,27
VMBaro(JO) Johtajuusindeksi	3,02
VMBaro(5) Työyhteisön toimintakulttuuri	3,58
VmBaro(L2.2), Työhyvinvointi	7,51
VMBaro, vastausprosentti	67,9

6.3. Osaaminen ja aineeton pääoma

Koulutustasoindeksin laskeminen johtunee RTHY:n poistumisesta laskennasta. Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön (RTHY) henkilöstö siirrettiin Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) Vankiterveydenhuollon yksikköön 1.1.2016 lukien vankien terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyessä THL:lle. Kirjattujen koulutuspäivien määrä on kohonnut.

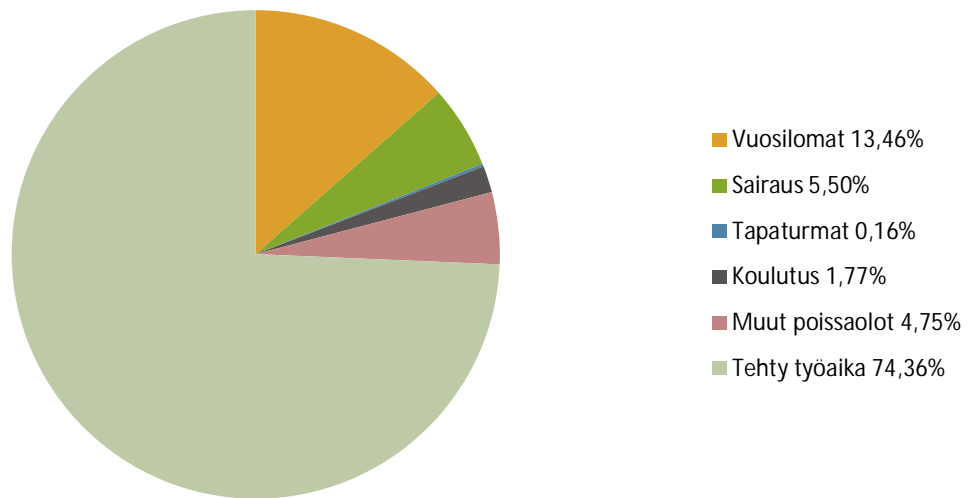
Koulutus	2015	2016	Tulos-sopimus 2017	2017
Henkilöstön koulutustasoindeksi	4,5	4,3	-	4,2
Henkilöstön koulutuspäivät/htv	3,5	4,1	4,2	4,9

Vuotuisesta teoreettisesta työajasta vuosilomia oli 13,69 % (vuonna 2016 13,32 %), sairauspoissaoloja (sis. tapaturmat) 5,86 % (vuonna 2016 5,39 %) ja muita poissaoloja (perhevapaat, opintovapaat, yksityisasiat, vuorotteluvapaat, muut) oli 6,67 % (vuonna 2016 9,59 %) ja tehtyä työaikaa oli 71,8 % (vuonna 2016 70,0 %). Vaikka siis vuosilomien ja sairauspoissaolojen osuus kasvoi, niin muiden poissaolojen osuuden vähentyessä vuotuisen tehdyn työajan osuus kasvoi.

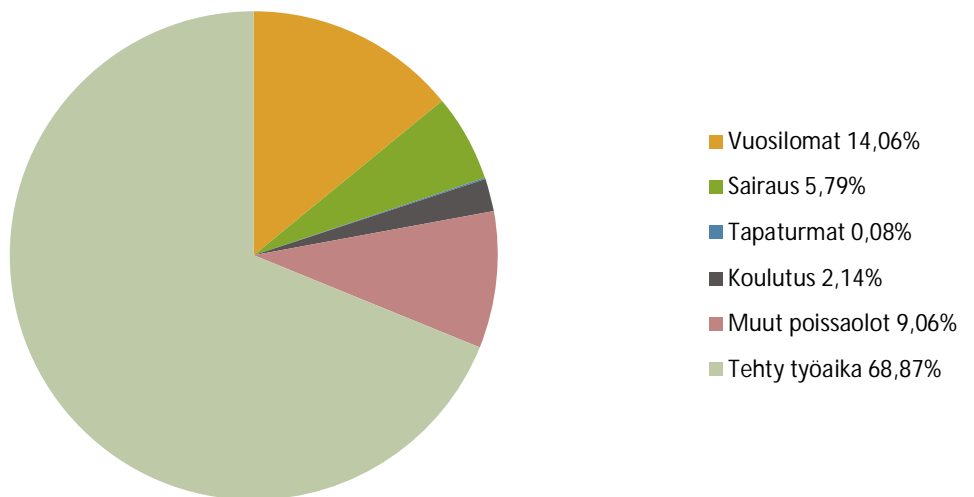

Miesten ja naisten vuotuisen teoreettisen työajan jakautumisessa on eroja. Perhevapaiden (sisältyvät muihin poissaoloihin) osuus kaikista poissaoloista oli 2,2 %. Naisten osuus perhevapaista oli 75 %, joten ne eivät selitä suurta eroa sukupuolten välillä muiden poissaolojen määrässä. Asiaa selvitetään tarkemmin vuoden 2018 aikana.

Vuotuisen teoreettisen työajan käyttö, miehet

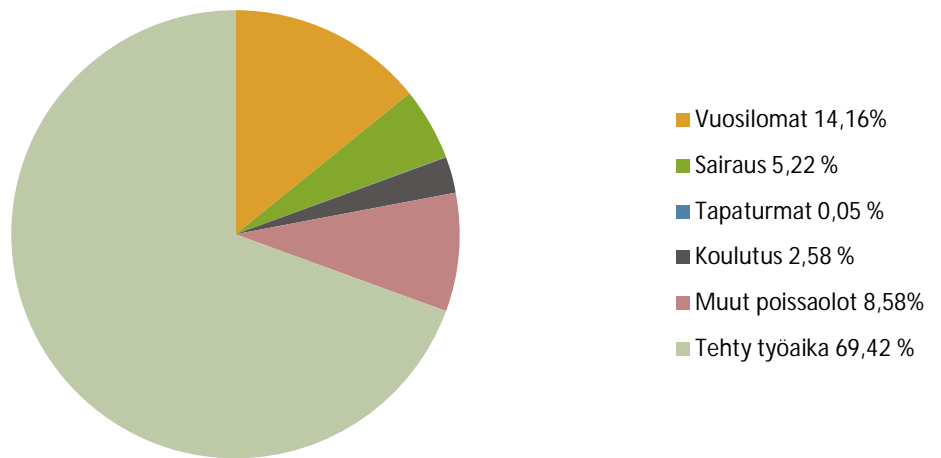

Vuotuisen teoreettisen työajan käyttö, naiset

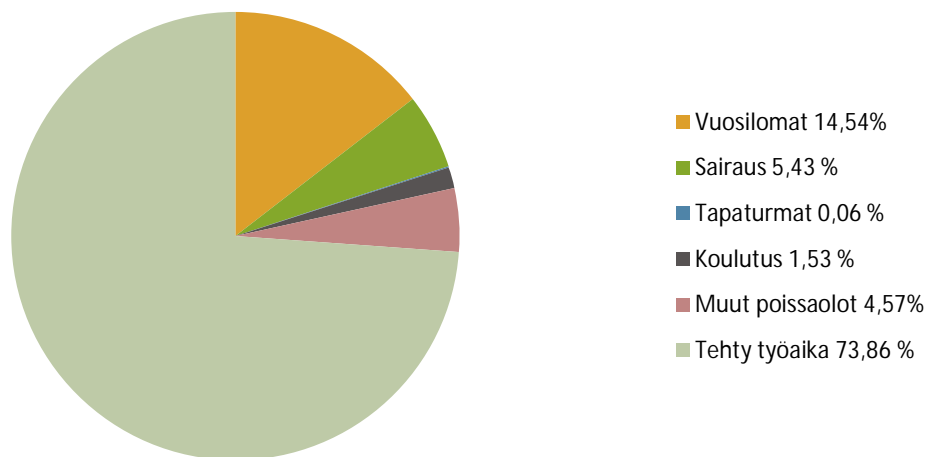

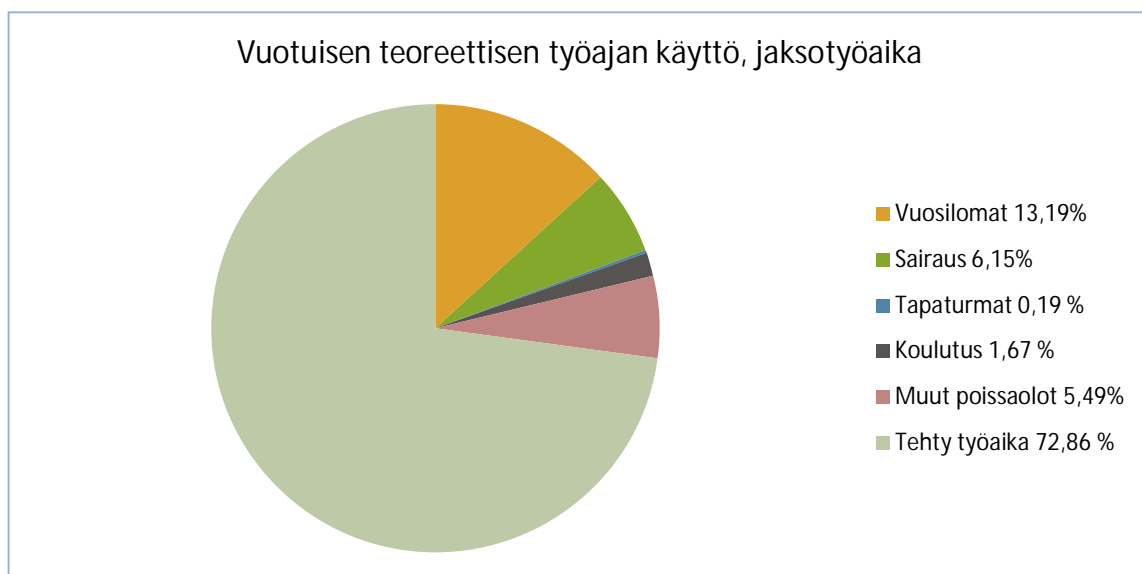
Myös työaikajärjestelmittäin tarkasteltuna vuotuisen työajan käytön jakautumisessa oli eroja.

Vuotuisen teoreettisen työajan käyttö, virastotyöaika

Vuotuisen teoreettisen työajan käyttö, viikkotyöaika

Vaihtuvuus nousi edellisiä vuosia korkeammaksi.

Vaihtuvuus	Alkaneet palvelujaksot				Päättyneet palvelujaksot			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015*	2016	2017
Vakinaiset	24	11	21	44	123	335	120	166
Määräaikaiset	670	695	570	668	631	642	436	93
Yhteensä	694	706	591	712	754	977	556	259

*Luvut v. 2015 sisältävät RTHY:n lakkauttamisen. Ilman RTHY:n lakkauttamisen aiheuttamaa palvelujaksojen päättymistä luvut olisivat: vakinaiset 163, määräaikaiset 637, yhteensä 800.

Vaihtuvuus	Keskim. henkilöstön lkm.				Vaihtuvuusprosentti			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015*	2016	2017
Vakinaiset	2 591	2495,6	2233		5,7	5,9*	5,4	7,5
Määräaikaiset	361	401,4	401		-	-	-	-
Yhteensä	2 953	2 899	2 634		-	-	-	-

*RTHY:n lakkautus mukaan lukien vaihtuvuus 2015 oli 13,9 %.

Työkyvyttömyyseläköitymisten määrä nousi jälleen edellisvuosien tasolle.

Työkyvyttömyyseläkkeet	2014	2015	2016	2017
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	13	13	6	12
Henkilöstön lukumäärä	2 884	2 815	2 634	2622
% koko henkilöstöstä	0,5	0,5	0,2	0,5

Ylityötunnit	2014	2015	2016	2017
Todelliset tehdyt tunnit	97 900	67 932	-	79 611
Lisätyöt	-	-	-	27 183
Yksinkertaisina korvattavat tunnit	161 390	112 466	-	158 321

Maksetut ylityötunnit ja kustannukset (kustannukset, jotka on maksettu työaikapankista pois)	2015		2016*		2017		Muutos 2017/2016
	Tunnit	€	Tunnit	€	Tunnit	€	€
Lisätyöt	34 807	528 580	8 304	128731	8 198	196 726	67 994
Ylityöt	68 024	1 702 572	86 468	1813672	170 301	2 063 234	249 562
Muut lisät	347	1 402	249	1301	0	0	-1 301
Yhteensä	103 178	2 271 698	95 020	1 943 705	178 499	2 259 959	316 255
*Luvut on yhdistetty kahdesta eri järjestelmästä.							

7. Tilinpäätösanalyysi

7.1. Rahoituksen rakenne

Rangaistusten täytäntöönpanon määrärahat on budjetoitu oikeusministeriön pääluokan 25 lukuun 40. Vertailtavuuden vuoksi analyysissä on edellisen vuoden luvut esitetty su-luissa.

Rikosseuraamuslaitoksen kirjanpitoyksikön menoihin oli käytettävissä kertomusvuonna rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja yhteensä 258,4 miljoonaa euroa (255,7 milj. euroa) arvonlisäveroineen, mikä oli 2,7 miljoonaa euroa ja 1,1 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Talousarviossa myönnettiin määrärahoja 233,8 miljoonaa euroa (234,7 milj. euroa). Edelliseltä vuodelta siirtyi 24,7 miljoonaa euroa (21,3 milj. euroa). Talousarviossa myönnettiin toimintamäärärahaa 211,0 miljoonaa euroa (211,4 milj. euroa) ja avolaitostöihin 4,7 miljoonaa euroa (5,4 milj. euroa). Ensimmäisessä lisätalo-usarviossa toimintamäärärahoissa vähennettiin 120 000 euroa. Vähennys oli siir-toa momentille 33.01.06.

Käytettävissä olevista määrärahoista toimintamenoihin myönnettyjä määrärahoja oli käy-tettävissä yhteensä 232,6 miljoonaa euroa (230,1 milj. euroa) eli 1,1 % enemmän kuin edellisenä vuonna, ja avolaitostöihin myönnettyjä määrärahoja 7,7 miljoonaa euroa (7,8 milj. euroa) eli 1,1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirjanpitoyksikön käytössä oli muiden pääluokkien määrärahoja yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa). Tästä työllistämismäärärahaa oli 0,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa) ja 0,1 miljoonaa euroa (0,1 milj. euroa) ammatillisen osaamisen kehittämisen koulutuskorvausta.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintamomentti on kokonaisuudessaan nettobudjetoitu. Nettobudjetoidulle toimintamomentille kirjattiin varainhoitovuoden aikana tuloja yhteensä 14,0 miljoonaa euroa (13,7 milj. euroa), mistä maksullisen toiminnan tuotot oli-vat 9,7 miljoonaa euroa (9,7 milj. euroa), vuokrat ja käyttökorvaukset 0,9 miljoonaa eu-roa (0,9 milj. euroa) ja muut tuotot yhteensä 3,4 miljoonaa euroa (3,1 milj. euroa).

Rikosseuraamusalan rahavirtalaskelma mom 25.40.01 (1 000 euroa)	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tulos- sopimus 2017	Toteuma 2017
TAE	228 946	211 426	211 029	210 984
LTAE:t yhteensä	-25	-250		-120
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 154	18 949	15 594	21 686
Käytettävissä, netto	245 075	230 125	226 623	232 550
Tulot	-14 012	-13 727	-12 476	-14 003
Käytettävissä, brutto	259 087	243 852	239 099	246 553
Käytetty/ TPE, netto	226 126	208 438	210 271	205 978
Käytetty/ TPE, brutto	240 138	222 165	222 747	219 982
Siirtynyt/siirtyy	18 949	21 686	16 352	26 572
Siirtyneet % käytettävissä olevista	7,73 %	9,42 %	7,22 %	11,33 %

7.2. Talousarvion toteutuminen

Menoarviot ja siirretyt määrärahat

Rikosseuraamuslaitos käytti rangaistusten täytäntöönpanon määrärahoja (pääluokka 25) 228,9 miljoonaa euroa (231,0 milj. euroa). Määrärahoista toimintamäärärahaa käytettiin 206,0 miljoonaa euroa, mikä oli 1,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna (208,4 milj. euroa).

Avolaitostöihin myönnettyä määrärahaa käytettiin 4,8 miljoonaa euroa (4,8 milj. euroa). Avolaitosmäärärahaa siirtyi 2,9 miljoonaa euroa vuodelle 2018. Merkittävimmät avolaitostyökohteet perustuivat yhteistyösopimuksiin Metsähallituksen, Museoviraston, Hämeenlinnan ja Helsingin kaupunkien sekä Suomenlinnan hoitokunnan kanssa.

Muiden pääluokkien määrärahoja käytettiin yhteensä 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa), mihin sisältyy valtionhallinnolle tarkoitettuja työllistämistukimäärärahoja 252 000 euroa ja 79 000 euroa taloudellisesti tuetun ammatillisen osaamisen kehittämisen koulutuskorvausta.

Menoarviotileille ja siirrettyjen määrärahojen tileille kirjatut menot (netto) olivat yhteensä 229,2 miljoonaa euroa (231,4 milj. euroa), mikä oli 0,9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodelle 2018 siirrettiin pääluokan 25 määrärahoja 29,4 miljoonaa euroa (24,7 milj. euroa), mikä oli 4,8 miljoonaa euroa ja 19,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuodelle 2018 siirtyi toimintamäärärahaa 26,6 miljoonaa euroa (21,7 milj. euroa), joka oli 11,3 % käytettävistä olevista toimintamäärärahoista. Siirtyvän määrärahan suuruuteen vaikutti mm. henkilötyövuosimäärän väheneminen 26 henkilötyövuodella ja henkilöstösivukulujen lasku.

Tuloarviotilit

Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot on nettobudjetoitu.

7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Rikosseuraamusalan tuotto-kululaskelma (1 000 euroa) mom. 25.40.01	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tulos- sopimus 2017	Toteuma 2017
Henkilöstökulut	131 419	123 582	123 362	117 399
Toimitilamenot	49 085	42 454	44 415	43 412
Ostopalvelut (OPK+OTTK+muut)	28 511	27 525	25 986	28 820
Aineet ja tarvikkeet	21 561	20 397	19 384	19 215
Investoinnit/k.om.hank	628	990	800	850
Muut kulut	8 933	7 217	8 800	10 286
Tuotot	-14 012	-13 727	-12 476	-14 003
Yhteensä	226 126	208 438	210 271	205 978

Kirjanpitoyksikön tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Kulut olivat kertomusvuonna 220,8 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat (224,2 milj. euroa). Kulujaama parani edellisestä vuodesta 1,5 %. Toiminnan tuotoilla katettiin 6,4 % toiminnan kuluista.

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 14,0 miljoonaa euroa (13,7 milj. euroa), 0,2 miljoonaa euroa eli 1,8 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tuottoihin sisältyi maksullisen toiminnan tuottoja 9,7 miljoonaa euroa (9,7 milj. euroa), vuokria ja käyttökorvauksia 0,9 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa) ja muita toiminnan tuottoja 3,4 miljoonaa euroa (3,1 milj. euroa).

Maksullisen toiminnan tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 9,7 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuotot sisältävät työtoiminnan ja laitosmyymälöiden tuotot.

Henkilökunnan asunnoista perityt *vuokrat ja käyttökorvaukset* pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 0,9 miljoonaa euroa.

Muut toiminnan tuotot kasvoivat 0,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen nähden ollen 3,4 miljoonaa euroa. Muista toiminnan tuotoista omaisuuden myyntivoittoja oli 0,1 miljoonaa euroa (0,1 milj. euroa). Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset olivat 0,2 miljoonaa euroa (0,2 milj. euroa). Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sisälsivät korvauksia Valtiokonttorin Kaiku-hankkeelta, Twinning-toiminnalta, taloudellisesti tuetun ammatillisen osaamisen kehittämisen koulutuskorvauksen ja erilaisten oppilaitosten koulutuskorvauksia. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 1,3 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa). Tuotoista 308 000 euroa Vankeusaikamahdollisuutena projektin ESR-rahoituksen laskutusta, 197 000 euroa oli laskutusta Riihimäen konepajakoulun säätiöltä ja 20 000 euroa oikeusministeriön tuottavuusrahasta (arkiston seulonta) sekä loput pääasiassa erilaisia maataloustukia. Muut muihin toiminnan tuottoihin kuuluvat tuotot olivat 1,9 miljoonaa euroon (1,9 milj. euroa). Tuotot sisälsivät vangeilta perittyjä ylläpito-, ruoka yms korvauksia yhteensä 1,0 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa) ja henkilökunnalta perittyjä ateriakorvauksia 0,6 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa) sekä muita tuottoja 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa).

Rikosseuraamusalan tulot (1 000 euroa) mom. 25.40.01	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tulos- sopimus 2017	Toteuma 2017
Työtoiminta	6 393	6 119	5 448	5 467
Laitosmyymälät	4 082	4 164	4 122	4 200
Palvelussuhdeasunnot	925	917	850	889
Ruoka- ja ylläpitokorvaukset	926	930	656	
Muut tulot	1 686	1 597	1 400	3 446
Yhteensä	14 012	13 727	12 182	14 003

Toiminnan kulut olivat yhteensä 217,6 miljoonaa euroa (221,9 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen on 1,9 % eli 4,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostivat toiminnan kuluista 55 %, vuokrat 21 %, palvelujen ostot 14 %, aineiden ja tarvikkeiden ostot 9 % ja muita kuluja 1 %.

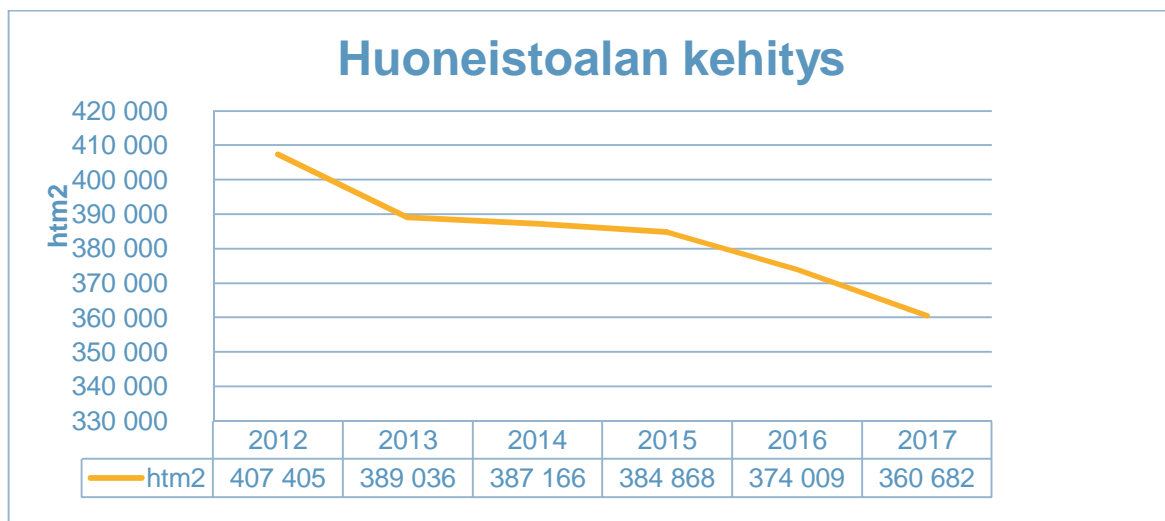
Henkilöstökulut, jotka olivat yhteensä 120,3 miljoonaa euroa (125,1 milj. euroa). Henkilöstökulut laskivat 4,8 miljoonaa euroa, 3,8 %, edellisestä vuodesta. Kilpailukyky sopimus, työnantajan henkilöstösivukulujen lasku sekä henkilötyövuosien väheneminen 26:lla selittää laskua. Henkilöstökulut sisältävät vangeille maksettuja palkkoja ja sosiaaliturvamaksuja 3,1 miljoonaa euroa (5,1 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen on 1,9 miljoonaa euroa, mikä selittyy Kiekun käyttöönoton, 1.10.2016, yhteydessä tapahtuneella kirjauskäytännön muutoksella.

Henkilökunnan henkilöstökulut sivukuluineen olivat 117,2 miljoonaa euroa (120,0 milj. euroa). Tästä henkilöstökulut olivat 98,3 miljoonaa euroa (99,5 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen 1,2 miljoonaa euroa, 1,2 %. Henkilöstösivukulut olivat 18,8 miljoonaa euroa (20,5 milj. euroa). Laskua 1,7 miljoonaa euroa, 8,3 %. Henkilöstösivukuluprosentti laski edellisestä vuodesta 1,6 % ollen 19,1 %.

Elokuussa 2016 sovittu kilpailukyky sopimus alensi 1.2.2017 lukien lomarahoja 30 % ja pidensi työaika 24 tuntia vuodessa sekä alensi työnantaja sivukuluja. Ylityökorvauksia maksettiin 1,6 miljoonaa euroa (2,2 milj. euroa), 0,6 miljoonaa euroa (-25,8%) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lomarahoja maksettiin 3,0 miljoonaa euroa (4,8 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen 1,7 miljoonaa euroa (-36,6 %). Loma-palkkavelan muutoksena henkilöstökuluihin kirjattiin yhteensä -0,3 miljoonaa euroa (-0,8 milj. euroa). Oikaisuerinä henkilöstömenoihin on kirjattu sairausvakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja muiden vastaavien lakien mukaisina palautuksina yhteensä 1,6 miljoonaa euroa (1,6 milj. euroa). Sairauspoissaolotyöpäiviä oli 14,7 henkilötyövuotta kohden (13,6 pvä).

Vuokratulut, joita oli yhteensä 45,9 miljoonaa euroa (44,9 milj. euroa), kasvoivat edellisestä vuodesta 1,0 miljoonalla eurolla, yhteensä 2,3 %. Kasvu johtuu Kuopion, Mikkelin, Sukevan, Käyrän ja Satakunnan vankilan Huittisten osaston siirtymisestä kokonaisvuokraan 1.8.2017 lukien. Vuokratuluista 42,1 miljoonaa euroa (41,1 milj. euroa) oli muiden rakennusten vuokria, 0,9 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa) asuntojen vuokria, 0,5 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa) maanvuokria, 1,8 miljoonaa euroa (1,6 milj. euroa) koneiden ja laitteiden sekä muita vuokria ja 0,7 miljoonaa euroa (0,7 milj. euroa) kuljetusvälineiden vuokria.

Vuorattujen tilojen kokonaispinta-ala on laskenut vuodesta 2012 yhteensä 46 723 m² (-11,5 %).

Aineiden ja tarvikkeiden ostot, joita oli yhteensä 20,5 miljoonaa euroa (21,6 milj. euroa), laskivat 1,1 miljoonalla eurolla, yhteensä -5,2 % edellisestä vuodesta. Ryhmään kuuluvat arvoltaan vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet, toimistotarvikkeet, kirjat, lehdet ja muut painotuotteet, elintarvikkeet, vaatteisto, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, lämmitys, sähkö ja vesi, rakennusmateriaali, muut aineet, tarvikkeet ja tavarat, rangaistuslaitosmyymälöiden ostot sekä varastojen muutos.

Vähäiset koneet, kalusteet ja laitteet -kulut laskivat 0,1 miljoonaa euroa, 10,0 %, ollen 0,5 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa). Toimistotarvikkeiden kulut, 0,3 miljoonaa euroa, ja kirjat, lehdet ja muiden painotuotteiden kulut, 0,3 miljoonaa euroa, olivat edellisen vuoden tasolla. Elintarvikkeiden kulut olivat 3,0 miljoonaa euroa (3,2 milj. euroa) laskien 0,2 miljoonaa euroa, -4,9 %. Virkavaatteiden ja vankien vaatteiden hankintakulut pysyivät liki edellisen vuoden tasolla ollen 0,6 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa). Puhdistusaineiden ja tarvikkeiden kulut laskivat 0,1 miljoonaa euroa, -9,4 %, ollen 0,5 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa). Poltto- ja voitelu-aineiden kulut pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 0,6 miljoonaa euroa. Lämmitys, sähkö ja vesi -kulut laskivat 0,5 miljoonaa euroa, 8,6 %, ollen 5,0 miljoonaa euroa (5,4 milj. euroa). Rakennusmateriaalien kulut kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa eli 11,7 % 0,4 miljoonaan euroon (0,3 milj. euroa). Muiden aineiden ja tarvikkeiden kulut laskivat 0,5 miljoonaa euroa (8,8 %) edellistä vuodesta ollen 5,2 miljoonaa euroa (5,7 milj. euroa). Rangaistuslaitosmyymälöiden ostot pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 3,9 miljoonaa euroa (3,9 milj. euroa). Varastojen arvo laski edellisestä vuodesta 0,1 miljoonaa euroa.

Palvelujen ostot, joita oli yhteensä 30,2 miljoonaa euroa (18,2 milj. euroa), kasvoivat 12,0 miljoonalla eurolla eli 65,9 % edellisestä vuodesta. Palvelujen ostoihin sisältyy korjaus- ja kunnossapitopalveluita, rakentamispalveluita, toimistopalveluita, henkilöstöpalveluita, puhtaanapito- ja pesulapalveluita ja erilaisia muita palveluita.

Korjaus- ja kunnossapitopalveluita sekä rakentamispalveluita hankittiin 3,4 miljoonalla eurolla (2,8 milj. euroa), kasvua edelliseen vuoteen 0,5 miljoonaa euroa, 19,1 %. Toimistopalveluiden kulut nousivat 10,5 miljoonaa euroa ollen 14,7 miljoonaa euroa. Nousu selittyi Kiekun käyttöönoton yhteydessä tehdyllä kirjauskäytännön muutoksella. Sisäis-

tä kuluista siirtyi Atk-palvelujen ostoihin tietohallinnon menoja. Toimistopalveluista posti, puhelin ja tietoliikennepalveluita oli 0,9 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa), Atk-palvelujen ostoja valtion virastoilta oli 11,2 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa), talous- ja henkilöstöpalveluiden ostoja 2,1 miljoonaa euroa (2,0 milj. euroa) sekä 0,5 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa) muita toimistopalveluita. Henkilöstöpalveluiden kulut nousivat 0,1 miljoonaa euroa, 2,9 %, 2,6 miljoonaan euroon (2,5 milj. euroa). Henkilöstöpalveluissa työterveyshuollon kustannukset olivat 1,5 miljoonaa euroa (1,6 milj. euroa), koulutuspalvelut 0,4 miljoonaa euroa (0,4 milj. euroa) ja muut henkilöstöpalvelut 0,6 miljoonaa euroa (0,5 milj. euroa). Puhtaanapito ja pesulapalvelut kasvoivat edellisestä vuodesta 0,1 miljoonaa euroa, 6,1%, ollen 1,5 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa). Muiden palveluiden ostot kasvoivat 0,8 miljoonaa euroa, 11,2%, ollen 8,1 miljoonaa euroa (7,3 milj. euroa). Muista palveluista 1,4 miljoonaa euroa (1,2 milj. euroa) asiantuntija- ja tutkimuspalveluita, 1,5 miljoonaa euroa (1,3 milj. euroa) ravitsemuspalveluita ja 5,2 miljoonaa euroa (4,6 milj. euroa) erilaisia muita palveluita kuten vankien koulutuspalveluita, päihdetestejä, vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden matkakuluja sekä kuljetuksia ja rahteja.

Muut kulut, kasvoivat edellisestä vuodesta euroa 1,3 miljoonaa euroa, 29,6 %, ollen 5,5 miljoonaa euroa (4,3 milj. euroa). Muista kuluista 1,9 miljoonaa euroa (1,9 milj. euroa) oli matkakuluja. Muut henkilöstölle maksettavat kustannusten korvaukset olivat 0,1 miljoonaa euroa (0,1 milj. euroa), käyttöoikeusmaksut olivat 0,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa), vahinkovakuutusmaksut ja jäsenmaksut olivat 0,1 miljoonaa euroa (0,1 milj. euroa) ja muut muihin kuluihin kuuluvat kulut kuten omaisuuden myyntitappiot, kiinteistöverot ja muut pakolliset maksut olivat yhteensä 3,1 miljoonaa euroa (1,9 milj. euroa). Muiden kulojen kasvua selittää vangeille maksetut toimintarahat 2,3 miljoonaa euroa, jotka on Kiekkun käyttöönnotosta alkaen kirjattu muihin kuluihin.

Valmistus omaan käyttöön, yhteensä 6,3 miljoonaa euroa (3,8 milj. euroa), kasvoi edellisestä vuodesta 2,5 miljoonaa euroa. Valmistus omaan käyttöön sisälsi Roti asiakastietojärjestelmän rakentamisen kuluja 4,9 miljoonaa euroa, hallinnan siirtoja Suomenlinnan hoitokunnalle 1,0 miljoonaa euroa sekä muita valmistus kuluja kuten ajoneuvojen ja turvatekniikan opetushankkeen rakentamiseen liittyviä kustannuksia 0,4 miljoonaa euroa.

Poistojen määrä laski edellisestä vuodesta 0,3 miljoonaa euroa ollen 0,8 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa). Poistot olivat pääasiassa poistoja koneista ja laitteista.

Sisäisiä kuluja (yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille) oli yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (10,6 milj. euroa).

Rikosseuraamusalan IT-menot (1 000 euroa)	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tulos- sopimus 2017	Toteuma 2017
Vakiopalvelut (Valtori)	5 433	5 300	5 120	4 953
Kehittämispalvelut (ORK)	378	253	350	163
Ylläpitopalvelut (ORK)	1 305	1 334	1 200	1 367
ORK:n henkilötyö	671	374	955	862
Projektipalvelut ja asiakkuudenhallinta (ORK)	26	0	10	99
Yhteensä	7 813	7 261	7 635	7 444
Erillisrahoitettavat (Roti)	1 677	3 445	3 790	3 981
Tietohallintomenot yhteensä	9 490	10 706	11 425	11 236

7.4. Tase

Kirjanpitoyksikön tase on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Taseen loppusumma 18,9 miljoonaa euroa (14,7 milj. euroa) kasvoi edellisestä varainhoitovuodesta 4,2 miljoonaa euroa eli 29,0 %.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo, yhteensä 14,9 miljoonaa euroa (9,6 milj. euroa) kasvoi 5,4 miljoonaa euroa eli 56,1 %. Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo kasvoi 5,0 miljoonaa euroa 11,6 miljoonaan euroon (6,6 milj. euroa). Kasvu johtuu keskeneräisen asiakastietojärjestelmän hankintakuluista. Aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo kasvoi 0,4 miljoonaa euroa ollen 3,3 miljoonaa euroa (2,9 milj. euroa).

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden kirjanpitoarvo, yhteensä 4,0 miljoonaa euroa (5,1 milj. euroa), laski varainhoitovuonna 1,1 miljoonaa euroa eli 22,2 %. Vaihto-omaisuuden tasearvo laski 16,5 % edellisestä vuodesta ollen 3,0 miljoonaa euroa (3,6 milj. euroa). Lyhytaikaiset saamiset vähenivät edellisestä vuodesta 37,4 % ollen 0,9 miljoonaa euroa (1,4 milj. euroa). Kassoissa olevat rahavarat olivat edellisen vuoden tasolla ollen 0,1 miljoonaan euroon.

Vastattavaa

Oma pääoma, yhteensä 14,8 miljoonaa euroa (19,3 milj. euroa), laski edellisestä varainhoitovuodesta 4,5 miljoonaa euroa eli 23,4 %. Pääoman siirrot vähensivät omaa pääomaa 225,3 miljoonalla eurolla (229,6 milj. euroa) ja tilikauden kulujäämä lisäsi sitä 220,8 miljoonalla eurolla (224,3 milj. euroa). Pääoman siirrot -erä, 225,3 miljoonaa euroa, sisältää tiliviraston maksuliikemenotilille valtion yleiseltä maksuliikemenotililtä siirretyt katteet, yhteensä 244,8 miljoonaa euroa (244,6 milj. euroa) ja siirrot lähetteiden kautta 0,8 miljoonaa euroa, vähennettynä tiliviraston maksuliiketulotililtä valtion yleiselle maksuliiketulotilille tehdyillä tyhjennyksillä, yhteensä 19,2 miljoonaa euroa (15,7 milj. euroa) sekä kirjanpitoyksikköjen välisillä hallinnan siirroilla, yhteensä 1,0 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa).

Vieras pääoma, yhteensä 33,7 miljoonaa euroa (33,9 milj. euroa), on kokonaan lyhytaikaista vierasta pääomaa. Vieras pääoma laski 0,3 miljoonalla eurolla eli 0,8 %:lla. Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat olivat alle 0,1 miljoonaa euroa kuten edellisenäkin vuonna. Ostovelat vähenivät 0,1 milj. euroa, 0,7 %, 9,7 miljoonaan euroon (9,8 milj. euroa). Kirjanpitoyksikköjen väliset tilitykset laskivat 0,3 miljoonaa euroa eli 11,4 % 2,0 miljoonaan euroon (2,3 milj. euroa). Edelleen tilitettävät erät olivat 3,1 miljoonaa euroa (2,7 milj. euroa), kasvua edelliseen vuoteen oli 0,4 miljoonaa euroa. Edelleen tilitettävät erät sisältävät eläkemaksuja, jäsenmaksuja ja työttömyysvakuutusmaksuja. Siirtovelat laskivat 0,3 miljoonaa euroa, 1,7 %, ollen 18,7 miljoonaa euroa (19,0 milj. euroa).

8. Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu käyttämällä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen yksikön laatimaa arviointikehikkoa (COSO-ERM). Arviointi on suoritettu rikosseuraamusalueilla, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikössä, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa sekä täytäntöönpanoyksikössä. Lisäksi arvioinnissa on hyödynnetty Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen ja ulkopuolisten organisaatioiden tekemiä tarkastusraportteja, Rikosseuraamuslaitoksen laillisuustiimin käsittelemiä vankikanteluja ja Rikosseuraamuslaitoksen tekemää laatumittauksen tuloksia. Lausuma on tehty yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen kanssa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt varmistavat melko hyvin, että

- Rikosseuraamuslaitoksen toiminta on tuloksellista sekä lakien ja sisäisten sääntöjen mukaista,
- hallinnassa olevat varat ja omaisuus on turvattu sekä
- johtamista ja ulkoista ohjausta varten tuotettu tieto on oikeaa ja riittävää.

Vuonna 2016 tehdyn arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan menettelyissä käynnistetty vuonna 2017 seuraavat kehittämistoimenpiteet:

Rikosseuraamuslaitoksen koko johto on osallistunut Rikosseuraamuslaitoksen strategiakartan päivittämiseen ja strategiakartan tavoitteiden saavuttamiseksi tehtävien konkreettisten toimenpiteiden suunnitteluun. Strategiakarttaa on päivitetty mm. seuraavan vuoden toimenpiteiden osalta sekä Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmäkokoonpanolla että toukokuussa 2017 järjestetyillä rikosseuraamusalan johdon päivillä, johon osallistivat mm. vankiloiden ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen johtajat. Strategiakartan tavoitteiden saavuttamiseksi suunnitellut toimenpiteet on kirjattu tavoitteina Rikosseuraamuslaitoksen ja rikosseuraamusalueiden tulosopimuksiin sekä vankiloiden ja yhdyskuntaseuraamustoimistojen toimintasuunnitelmiin. Rikosseuraamuslaitoksen strategiakartan pohjalta rikosseuraamusalueet ja valtakunnalliset yksiköt ovat laatineet omat strategian toimeenpanosuunnitelmansa.

Vankilakonseptin kehitystyötä on jatkettu osana Hämeenlinnan vankilan rakennushanketta. Pidemmän tähtäimen suunnittelu vankilaverkoston kehittämiseksi on aloitettu, jonka lopputuloksena on toimitilavisio vuodelle 2030. Keravan päärakennuksen peruskorjauksesta on päätetty luopua sen huonon paloturvallisuuden takia ja rakentaa Keravalle uusi avolaitos. Avolaitoksen rakennussuunnittelu on käynnissä. Vangit siirrettiin muihin laitoksiin. Keravan vankilan toiminnan varmistamiseksi tulevaisuudessa varataan riittävä määrä maa-aluetta, jonne toteutetaan lähiaikoina uusi avolaitosrakennus. Rakennushankkeiden valmistuttua luovutaan nykyisestä vanhasta avolaitoksesta.

Pelson vankilan selliosastojen käyttökiellon takia rakennetaan vankilan yhteyteen uudet siirtokelpoisen selliosaston ja saunarakennuksen. Samaan aikaan Pelson vankilan uudisrakentamismahdollisuuden kanssa tutkitaan vaihtoehtoa, jossa Pelson vankila ja Oulun vankila voitaisiin yhdistää yhdeksi vankilaksi.

Kokonaisvuokramalliin toteutusta valmisteleviin toimiin ryhdyttiin ja aloitettiin kokonaisvuokran pilotointi viiden laitoksen osalta. Kokonaisvuokramallin pilotoinnin tulosten seuranta varten kehitettiin malli, missä taloudellisia vaikutuksia seurataan kuukausittain keskushallinnosta alueille tuotettavalla laitoskohtaisella raportilla. Raportointi Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmälle toteutetaan kvartaaleittain ja siihen kuuluu taloudellisten vaikutusten tarkastelun lisäksi toiminnallisten vaikutusten analyysi, mihin kerätään tietoa mm. laitoksiin suunnatuilla kyselyillä. Raportointi oikeusministeriöön toteutetaan 2018 puolivuotisraportoinnin yhteydessä.

Sairauspoissaolot ovat edelleen varsin korkealla tasolla verrattuna valtiohallinnon keskimääräiseen tasoon. Sairauspoissaolojen kokonaismäärä lisääntyi edellisestä vuodesta. Poissaolojen tarkempi analyysi on aloitettu. Lyhyiden poissaolojen toteumalukuja on kuitenkin vaikeata suoraan verrata toisiinsa, koska laskentatapa muuttui Kiekujärjestelmän käyttöönoton myötä.

Valmentavan johtamisen valmennustilaisuudet on järjestetty syksyllä 2017 viiden alueellisen tilaisuuden muodossa. Teemoina olivat vuorovaikutusosaamisen kehittäminen, ryhmäkehityskeskustelut ja varhainen puuttuminen. Valmentavan johtamisen periaatteet ja niiden soveltaminen ovat olleet esillä alueellisissa tulosstarteissa syksyllä 2017. Henkilöstön kehittämishankkeessa on aloitettu henkilöstöjohtamisen kehittämistyö syksyn 2017 aikana. Kehittämistyö jatkuu koko vuoden 2018 ajan.

Vuonna 2017 on otettu käyttöön strategialähtöinen henkilöstösuunnitteluprosessi. Henkilöstösuunnittelu perustuu tulevaisuuden visioon ja sen tavoittamiseksi laadittuun strategiaan. Tämän perusteella laaditaan tulevia vuosia koskeva tarkempi suunnitelma. Suunnitelma valmistuu alkuvuonna 2018.

Lähityöhankkeen mukaisia uudistettuja valvonta- ja ohjaushenkilöstön työnkuvia on kehitetty ja niiden pilotointi toteutuu vuoden 2018 aikana. Vankien ja henkilöstön vuorovaikutuksen kehittämiseksi kaikkien valvonta- ja ohjaustehtävissä toimivien tulostavoitteena on motivoiva keskustelu – koulutuksen suorittaminen. Koulutukset etenevät suunnitellusti. Rikosseuraamuslaitoksen työaikalinjausten mukaiset työvuorojärjestelyjen uudistukset on otettu käyttöön vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on ollut lisätä henkilöstövoimavaroja vankien aktiivijalle ja näin tukea lähityöhankkeen tavoitteita.

Verkostoyhteistyön kehittäminen on ollut Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena jo usean vuoden ajan. Vuonna 2016 käynnistyneissä Vankeusaika mahdollisuutena -hankkeessa ja pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa (Aune) kehitetään eri toimijoiden ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja koordinaatiota sekä palvelujatkumia. Hankkeilla edistetään myös palvelujen ja tuen järjestämisessä tarpeellisen tiedon kulkua eri toimijoiden välillä. Rikosseuraamuslaitoksen vuoden 2018 tavoitteena on laatia maakuntien ja sote-alueiden kanssa tehtävälle yhteistyölle valtakunnallisesti yhdenmukainen toimintamalli ja käynnistää yhteistyö joka maakunnassa. Tavoitteena on huolehtia siitä, että rikosseuraamusasiakkaiden tarpeet ja palvelut huomioidaan sote- ja maakuntauudistuksessa.

Roti-vankitietojärjestelmän kehitys on jatkunut. Roti-hanketoimiston ja keskushallintoyksikön yhteistyötä on tiivistetty siten, että on määritelty eri osa-alueille vastuuvirkamiehet keskushallinnosta ja hanketoimistosta. Rotin hankejohtaja osallistuu lisäksi keskushallintoyksikön johtoryhmätyöskentelyyn. Roti-hankkeeseen on rekrytoitu uusia työntekijöitä ja rekrytoinneilla on varmistettu se, että hanketoimistossa on hankkeen toteuttamiseen riittävä osaaminen. Roti-hanke on riippuvainen mm. oikeushallinnon Aipa-hankkeen sekä poliisihallinnon Vitja-hankkeen etenemisestä. Poikkihallinnollisen yhteistyön varmistamiseksi Rikosseuraamuslaitoksen edustus on tärkeimmässä yhteistyöryhmissä (V- A- R-ryhmä sekä Pool8). Roti-hankkeen kustannusten hallitsemiseksi on kehitetty riskienhallintaa sekä päivitetty säännöllisesti kustannus-hyötyanalyysi.

9. Arviointien tulokset

9.1. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastukset

Rikosseuraamuslaitoksen sisäinen tarkastus tarkasti vuonna 2016 Helsingin, Vanajan ja Kuopion vankilat. Lisäksi tehtiin teematarkastus koskien Abloy-lukkohankintaa. Tarkastusten tavoitteena oli mm. selvittää IT- hankintaprosessi ja vastuiden selkeyttä eri osapuolten välillä. Toimitilojen osalta tarkastettiin korjausrakentamis-, muutos- ja lisätyöprosessien selkeyttä sekä näihin liittyvää päätösvaltaa ja strategianmukaisuutta. Lisäksi tarkastusaiheina olivat mm. verkostotyö, vankien asuminen ja toimintaan sijoittaminen, hallintomenettelyn lainmukaisuus oikaisuvaatimuksen alaisissa päätöksissä, yhteistointi ja työsuojelu, työhyvinvointiasiat, työaika-asiat ja resurssit, poistumislupakäytännöt, turvallisuusasiat sekä sisäisen valvonnan arviointimenettely sekä materiaalihallinto.

Rikosseuraamuslaitoksessa on käynnissä erilaisia rakennushankkeita. Rakennushankkeet on suunniteltu lähinnä vankilan tai rikosseuraamusalueen tarpeista lähtien. Vankilan ja rikosseuraamusalueen mahdollinen suunnittelun optimointi ei välttämättä ole tarkoittanut sitä, että toteutus olisi ollut optimaalista valtakunnallisesta näkökulmasta ja että suunnitelmat olisivat Rikosseuraamuslaitoksen strategian ja kokonaisedun mukaisia. Jatkossa rakennushankkeita suunniteltaessa tulisi asioita tarkastella suurempina kokonaisuuksina valtakunnallisesta näkökulmasta, arvioida eri vaihtoehtoja, laatia laskelmia sekä arvioida riskejä. Lisäksi todettiin tarkastuksissa, että kiinteistöprosesseihin on liittynyt epäselvyyksiä koskien vastuuta ja päätösvaltaa, joita on vuoden aikana selvennetty.

IT-hankintaprosessin osalta todettiin, että Abloy-lukkojärjestelmän hankkimisessa on ollut useita eri vaiheita ja osapuolia. Eri osapuolilla ei ole ollut täydellistä tietoa tämän tyyppisten järjestelmien hankinnasta eikä Rikosseuraamuslaitoksen järjestelmien tavoittearkkitehtuurista. Tietojärjestelmien hankintaprosessi on tarkastuksen jälkeen määritelty ja sen noudattamiseen tulee pyrkiä. Hankinnoissa tulee huomioida mahdolliset varajärjestelmät, tietoturva ja tietosuoja sekä järjestelmän toteutuksen tekninen arkkitehtuuri.

Tarkastuksissa todettiin myös, ettei kiinteistö- ja IT-prosesseissa ole hankintapäätöksiä dokumentoitu eikä arkistoitu riittävässä määrin. Ennen hankintapäätöksentekoa ei riittävässä määrin myöskään kartoiteta vaihtoehtoja, selvitetä hankinnan elinkaarikustannuksia, laadita kustannushyötyanalyysia eikä tehdä riskikartoitusta. Näihin yllämainittuihin asioihin kiinnitetään jatkossa huomiota.

Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemät tarkastuskertomukset on salassa pidettäviä lukuun ottamatta laitettu Rikosseuraamuslaitoksen intranet-sivuille tiedoksi. Tällä pyritään lisäämään tietoa annetuista suosituksista muissakin kuin tarkastuksen kohteena olleessa yksikössä.

9.2. Rikosseuraamuslaitoksen laillisuusvalvontatiimin tekemät havainnot

Rikosseuraamuslaitoksen laillisuusvalvontaryhmä on käsitellyt kokouksissaan säännöllisesti eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksiä yksittäisten vankien tekemiin kanteluihin ja eduskunnan oikeusasiamiehen omana aloitteenaan käynnistämien selvitysten perusteella tehtyjä päätöksiä.

Rikosseuraamuslaitoksessa todettiin alkuvuonna 2017 tarpeelliseksi kehittää laillisuusvalvonnan kannanottojen käsittelyä siten, että merkittävät tarkastushavainnot ja niistä seuraavat toimenpiteet käsitellään laitoksen johtoryhmässä. Vastaavasti toimitaan myös muiden ulkopuolisten tarkastajien kertomusten ja tarvittaessa myös sisäisen tarkastuksen tekemien tarkastusten sekä merkittävimpien eduskunnan oikeusasiamiehen kannanottojen ja keskushallintoyksikön tai rikosseuraamusalueiden oikaisuvaatimus- ja kanteluratkaisujen osalta. Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmän laillisuusvalvonta-asioiden kokous on kaksi kertaa vuodessa. Johtoryhmä käsittelee ja ratkaisee asiat, jotka edellyttävät toiminnan kehittämistä, linjaamista tai ohjaamista ja/tai koulutusta.

Johtoryhmään tuotavien asioiden valmistelusta ja johtoryhmälle esittelystä vastaa laillisuusvalvontatiimi. Laillisuusvalvontatiimi käsittelee asioita tapausreferaattien ja yhteenvedojen pohjalta. Kunkin tiimissä käsitellyn laillisuusvalvonnan havainnon osalta todetaan Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmälle esittelyä varten laillisuusvalvontatiimin toimenpide-ehdotus ja suositus. Laillisuusvalvontatiimissä on edustus keskushallintoyksiköstä, aluekeskuksista, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta sekä sisäisestä tarkastuksesta. Sisäinen tarkastus ei ota kantaa siihen, miten asiat korjataan tai tulisi korjata. Sisäinen tarkastus voi osallistua havaintojen käsittelyyn esimerkiksi tuomalla esiin asiasta syntyviä riskejä. Vuonna 2017 Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmä kokoontui käsittelemään laillisuusvalvonta-asioita kaksi kertaa ja valmistelevalaillisuusvalvontatiimi kokoontui kolme kertaa.

Laillisuusvalvontatiimin käsitteli esimerkiksi poistumislupapäätöksiä koskevia kanteluita. Todettiin näiden osalta, että poistumislupapäätösten perustelut olivat niukkoja, eivätkä täyttäneet kaikilta osin hallintolain edellytyksiä. Asian kuntoon saattamiseksi annettiin Länsi-Suomen rikosseuraamusalueella vuoden aikana perustelemiseen liittyvää koulutusta. Koska niukat perustelut ovat nousseet aiemminkin tarkastuksissa ja laillisuusvalvonnassa esille useissa eri päätösrhymissä, jatketaan huomion kiinnittämistä perusteluiden laatimiseen. Lisäksi laillisuusvalvontatiimissä käsiteltiin EOA:n ratkaisuja koskien mm. puhelimen käytön rajoittamista ja sähköistä asiointia sekä EOA:n tarkastusraportteja koskien Kylmäkoskea ja Mikkelin vankilaa. Tiimin kannanotot olivat näiden asioiden osalta, että ohjauksuhteet ja tehtäväkokonaisuuksien vastuut vangin sähköisen asioinnin suhteen tulisi Risessä selkiyttää ja että uuden puhelinjärjestelmän aikana ei ole tarpeen rajoittaa puheluiden määrää.

9.3. Rikosseuraamuslaitoksen ja ulkopuolisten tahojen tekemä laatumittaus

Laatumittaus osoitti vankien olevan tyytymättömiä joissain vankiloissa siihen, miten heidän tilanteeseensa oli perehdytty ja miten heitä oli kuultu. Myös perehdytystä vankielämään pidettiin joissain vankiloissa huonona. Vangit kokivat myös, että etuuksia myönnettiin epäoikeudenmukaisesti. Vankilat erosivat myös laadusta annetun yleisarvosanan suhteen. Jotkut vankilat koettiin selkeästi parempina siellä saadun kohtelun suhteen mutta myös sen suhteen, millaisia vankien ja henkilökunnan väliset suhteet olivat. Mittaus antaa viitteitä siitä, että Rikosseuraamuslaitoksen strategian mukainen lähi työ saattaa olla vaikeampaa toteuttaa varsinkin sellaisissa vankiloissa, jotka saivat heikomman laatuarvosanan. Nämä vankilat koettiin sekä vankien että henkilökunnan arvioissa laadultaan heikompina.

9.4. Ulkopuolisten organisaatioiden tekemät tarkastukset

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamies toimii YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen mukaisena kansallisenä valvontaelimenä. Tähän toimintaan liittyy sekä ennalta ilmoittamattomia että ilmoitettuja tarkastuskäyntejä vankiloihin.

Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan valvontaa suorittaa eduskunnan apulaisoikeusasiamies (AOA). Vuonna 2017 AOA teki tarkastuksen kuudessa vankilassa; Helsingin, Keravan, Vaasan, Mikkelin ja Vantaan vankiloissa sekä Satakunnan vankilan Köyliön osastolla.

Tähän mennessä keskushallintoyksikön tiedoksi ovat tulleet seuraavat vuodelle 2017 ajoittuvat tarkastuskertomukset:

Tarkastus Vaasan vankilaan 22.5.2017 (EOAK/2705/2017).

- Merkittävin yksittäinen tarkastushavainto koski naistutkintavankien asemaa, johon rikosseuraamusalueen, keskushallintoyksikön ja oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston tulee ottaa kantaa. Naistutkintavangeille varattuihin selleihin ei tule majoittaa kuin yksi vanki selliä kohti niiden pienen koon vuoksi ja sijoittaminen nykyisen kaltaisiin tiloihin tulisi lopettaa. Naistutkintavankien tilanne vankilassa on lain ja ihmisarvoa kunnioittavan kohtelun vastainen ja selvästi heikompi kuin miestutkintavangeilla.

Jälkitarkastus Mikkelin vankilaan 29 - 30.5.2017 (EOAK/3005/2017).

- Aiempi tarkastus Mikkelin vankilaan tehtiin 2.-3.11.2016, jolloin AOA havaitsi vakavia lainvastaisuuksia. Mikkelin vankilaan kohdistetuilla kahdella tarkastuksella, varsinkin jälkimmäisellä, vankilan toimintaa on käyty läpi tavallista perusteellisemmin. Tehtyjen havaintojen perusteella vankilan tilanne on huomattavasti muuttunut ja parantunut monissa asioissa viime syksyn tarkastuskäynnin jälkeen.

Ennalta ilmoittamaton tarkastus 26.9.2017 Helsingin käräjäoikeuden vapautensa menettäneiden säilytystiloihin ja vapautensa menettäneiden kuljetukseen (EOAK/5560/2017).

- Rikosseuraamuslaitoksen osalta tarkastuksen aikana käräjäoikeuteen tuotiin yksi vapautensa menettänyt Helsingin vankilan kuljettamana ja kolme vapautensa menettänyttä Vantaan vankilan kuljettamina. Tarkastajat tutustuivat Vantaan vankilan kuljetusajoneuvoon. Yksikään tarkastusaikaan tuotu vapautensa menettänyt ei ollut kuljettamassa sidottuna.

AOA:n ratkaisut koskevat yleensä yhden laitoksen toimintaa yksittäisessä asiassa. Silloin AOA on havainnut ja erityisesti todennut laitosten välisiä epäyhtenäisiä käytäntöjä. Esim. omaisuuden haltuun antamista koskevissa asioissa vankiloiden väliset käytäntöjen ja säännösten tulkinnat olivat epäyhdenmukaisia. Epäyhtenäiset käytännöt näkyvät myös vastaanotto-osaston toiminnassa (hallussapitoasiat) sekä menettelyissä, jossa tapaja tuo tavaraa vangille.

EOA:n internet- sivuilla todetaan yleisesti se, että rikosseuraamusala on hallinnonala, jossa on nähtävissä selkeä nousu EOA:lle tehtyjen kanteluiden määrässä.

9.5. Keskeiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuonna 2018

Rikosseuraamuslaitoksen merkittävimiksi riskeiksi 2017 arvioitiin vanhenevat ja epätarkoituksenmukaiset toimitilat. Osassa vankiloita on peruskorjaus- ja perusparannustarpeita ja tilat eivät vastaa nykyaikaisia toiminnallisia tarpeita. Lisäksi vankiloiden tekniset turvajärjestelmät ovat osittain elinkaarensa päässä ja ne tulisi uusida. Rikosseuraamuslaitoksen sisäisen tarkastuksen tekemissä tarkastuksissa sopimusprosessien ja sopimusten hallinta, etenkin toimitilojen ja ICT:n osalta, on noussut esille riskialttiina tekijänä. Riskeiksi arvioidaan edelleen Roti-järjestelmän valmistumisen viivästyminen ja mahdollinen kustannusten nousu sekä se, että rikosseuraamusasiakkaiden sähköisen asioinnin laajentamista ei kyetä toteuttamaan tarpeiden mukaisesti. Riskikartoituksessa yleisen julkisen talouden tilanne, tulevan sote-ympäristön vaikutukset verkostoyhteistyölle ja rangaistuksen suorittamisen jälkeisten jatkumoiden integroiminen julkisten palveluiden piiriin nousevat erityisen huomion kohteiksi. Lisäksi riskinä koetaan henkilöstö-

resurssien riittämättömyys sekä henkilöstörakenteen ja osaamisen kehittämisen haasteet suhteessa työn muutosten vaatimuksiin ja tavoitteisiin. Rikosseuraamuslaitos kiinnittää erityistä huomiota rangaistusten täytäntöönpanon yhdenmukaisuuden ja -vertaisuuden toteutumiseen.

Havaittujen sopimusten hallintaan liittyvien riskien takia otettiin käyttöön Sopimushallinnan Sharepoint ja sinne on viety Rikosseuraamuslaitoksen yhteiset sopimukset. Alueilla on myös omat kansiot Sharepointissa. Sharepointin ajantasaisuutta tullaan seuraamaan. Vuokrasopimukset on viety HTH tilanhallinta-järjestelmään Senaatti-kiinteistöt ja/tai alueiden kiinteistöpäällikköjen toimesta. Tiedoissa on sopimusajat sekä eurot ja vastuut. Tietojen tarkastamisen vastuu on alueilla.

Riskien vähentämiseksi vuodelle 2018 asetettiin seuraavat kehittämistoimenpiteet;

1. Pidemmän tähtäimen suunnittelu vankilaverkoston kehittämiseksi jatketaan, jonka lopputuloksena valmistu toimitilavisio vuodelle 2030. Jotta päästään vankilakonseptin mukaisiin tilatehokkuus- ja toiminnallisiin vaatimuksiin, on todennäköisesti järkevämpää rakentaa pienempiä, energiatehokkaampia ja toimintaan paremmin soveltuvia tiloja ja luopua vanhoista liian isoista ja huonokuntoisista vankiloista.
2. Rikosseuraamuslaitos pyrkii vankiloiden turvatekniikan järjestelmien yhtenäistämiseen. Tavoitetta edistetään toteuttamalla vuoden 2018 aikana turvatekniikan järjestelmien kilpailutusprojekti, jonka lopputuloksena solmitaan merkittävimpiä turvallisuuden järjestelmiä koskeva koko viraston kattava puitesopimus. Turvatekniikan kilpailutus on käynnissä.
3. Rikosseuraamuslaitos kiinnittää huomiota sekä valtionhallinnon sisäisten palvelukeskusten, että yksityisen sektorin organisaatioiden kanssa solmittavien erilaisten ICT – sopimusten rakenteen ja sisällöllisen kattavuuden kehittämiseen sekä tietoturvan ja tietosuojan riittävään huomioimiseen sopimuksissa.
4. Rikosseuraamusasiakkaiden olemassa olevaa lakisääteistä sähköisen asioinnin toteutusta jatkokehitetään vastaamaan entistä paremmin tarvetta. Lisäksi palvelun tietoturvaa ja tietosuojaa kehitetään edelleen.
5. Taloussääntö päivitetään ja siinä huomioidaan toimitilaprosessiohjeessa mainitut asiat (oikeusministeriön / Rikosseuraamuslaitoksen ohje).
6. Jatketaan vuonna 2017 aloitetun Rikosseuraamuslaitoksen laillisuusvalvontatiimin työtä, jossa analysoidaan valtakunnallisesta näkökulmasta (ulkopuolisten ja Risen sisäisten) laillisuusvalvojien ratkaisut ja miltä pohjalta Rikosseuraamuslaitoksen johdoryhmä ratkaisee tarvittavat valtakunnalliset toimet lainmukaisuuden ja rikosseuraamusasiakkaiden yhdenvertaisuuden varmistamiseksi. Perinteiseen tapaan yksittäisiin laillisuusvalvojien ratkaisuihin tai yksikkötarkastusten raportteihin reagoidaan välittömästi ko. yksikössä tarvittavin toimin, mikäli korjaamisen tarvetta toiminnassa on.
7. Kokonaisvuokramalliin pilotoinnin toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia seurataan ja niistä raportoidaan oikeusministeriölle.

8. Senaatin kanssa laaditaan sopimus vuokranmääräytymisperiaatteista.
9. Roti-hankkeen johtoryhmässä on tunnistettu neljäkymmentä eri tasoista riskiä ja riskien hallitsemiseksi on määritelty toimenpiteet. Johtoryhmä arvioi ja päivittää riskirekisteriä säännöllisesti.

10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kirjanpitoyksikössä on ilmennyt yksi vuonna 2017 yksi kirjanpitoyksikön hoidettavana tai vastattavana oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistunut rikos. Arvio välittömästi syntyneestä vahingosta on 900 euroa.

10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Takaisinperintää edellyttäviä väärinkäytöksiä ei ole ilmennyt vuonna 2017.

11. Talousarvion toteumalaskelma

Rikosseuraamuslaitoksen talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2017	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	2011923,38	2 031 778	2 031 778,38	0,00	100,00
11.04.01. Arvonlisävero	2011923,38	2 031 778	2 031 778,38	0,00	100,00
12. Sekalaiset tulot	4286,12	1 141	1 141,39	0,00	100,00
12.25.99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	1664,46	320	320,47	0,00	100,00
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	2621,66	821	820,92		100,00
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	1612,11	2 163	2 162,83	0,00	100,00
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomäpääuutukset ja osakkeiden myyntitulot	1612,11	2 163	2 162,83	0,00	100,00
Tuloarviotilit yhteensä	2017821,61	2 035 083	2 035 082,60	0,00	

Päälukuan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
25. Oikeusministeriön hallinnonala	234354816,14	233 697 200	204 265 863,40	29 431 336,26	233 697 199,66	0,00	24 680 718,90	240 244 718,90	210 813 382,64	29 431 336,26	
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	17778816,14	18 133 200	18 133 199,66		18 133 199,66						
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (netto) (siirtomääräraha 2 v)	211176000,00	210 864 000	184 291 954,70	26 572 045,30	210 864 000,00	0,00	21 686 183,73	232 550 183,73	205 978 138,43	26 572 045,30	
25.40.01.1. Toimintamenot	209176000,00	208 864 000	183 171 026,40	25 692 973,60	208 864 000,00	0,00	21 578 449,56	230 442 449,56	204 749 475,96	25 692 973,60	
25.40.01.3. Palvelusuhdeasuntojen vuokraosuudet (EK) (enintään)	2000000,00	2 000 000	1 120 928,30	879 071,70	2 000 000,00	0,00	107 734,17	2 107 734,17	1 228 662,47	879 071,70	
25.40.74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	5400000,00	4 700 000	1 840 709,04	2 859 290,96	4 700 000,00	0,00	2 994 535,17	7 694 535,17	4 835 244,21	2 859 290,96	
25.40.74.1. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v) yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa (EK) (enintään)	3700000,00	3 000 000	1 333 940,28	1 666 059,72	3 000 000,00	0,00	1 632 684,27	4 632 684,27	2 966 624,55	1 666 059,72	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	86033,73	78 803	78 803,00	0,00	78 803,00	0,00	0,00	78 803,00	78 803,00	0,00	
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	3519,73										
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	82514,00	78 803	78 803,00	0,00	78 803,00	0,00	0,00	78 803,00	78 803,00	0,00	
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	279864,12	186 184	186 183,67	0,00	186 183,67	0,00	0,00	186 183,67	186 183,67	0,00	
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	279864,12	186 184	186 183,67	0,00	186 183,67	0,00	0,00	186 183,67	186 183,67	0,00	
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	279864,12	186 184	186 183,67	0,00	186 183,67	0,00	0,00	186 183,67	186 183,67	0,00	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		65 861	65 861,18		65 861,18						
33.20.51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)		2 747	2 747,39		2 747,39						
33.20.51.01 Palkkatuettu työ, valtionhallinto		2 747	2 747,39		2 747,39						
33.20.52 Valtionosuus työmarkkinateusta (netto) (arviomääräraha)		63 114	63 113,79		63 113,79						
33.20.52.01 Palkkatuettu työ, valtionhallinto		63 114	63 113,79		63 113,79						
Määrärahatilit yhteensä	234720713,99	234 028 048	204 596 711,25	29 431 336,26	234 028 047,51	0,00	24 680 718,90	240 509 705,57	211 078 369,31	29 431 336,26	

12. Tuotto- ja kululaskelma

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2017 - 31.12.2017		1.1.2016 - 31.12.2016	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	9 667 598,60		9 736 281,33	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	889 371,61		917 338,15	
Muut toiminnan tuotot	<u>3 435 291,44</u>	<u>13 992 261,65</u>	<u>3 089 374,60</u>	<u>13 742 994,08</u>
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	20 349 539,46		21 408 551,91	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	134 818,31		198 703,41	
Henkilöstökulut	120 297 535,21		125 114 474,93	
Vuokrat	45 932 617,22		44 886 915,79	
Palvelujen ostot	30 221 820,96		18 214 052,87	
Muut kulut	5 530 228,60		4 266 101,02	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	452 609,20		-103 201,64	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-6 303 384,41		-3 771 524,14	
Poistot	846 491,07		1 110 323,67	
Sisäiset kulut	<u>133 367,41</u>	<u>-217 595 643,03</u>	<u>10 587 845,22</u>	<u>-221 912 243,04</u>
JÄÄMÄ I		-203 603 381,38		-208 169 248,96
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	10 319,92		11 380,12	
Rahoituskulut	<u>-9 551,53</u>	<u>768,39</u>	<u>-2 259,34</u>	<u>9 120,78</u>
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	8 738,97		3 497,28	
Satunnaiset kulut	<u>-30 633,31</u>	<u>-21 894,34</u>	<u>-23 951,25</u>	<u>-20 453,97</u>
JÄÄMÄ II		-203 624 507,33		-208 180 582,15
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kotitalouksille		<u>-1 101 806,56</u>		<u>-296 580,30</u>
JÄÄMÄ III		-204 726 313,89		-208 477 162,45
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	2 031 778,38		2 011 923,38	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-18 133 199,66</u>	<u>-16 101 421,28</u>	<u>-17 783 662,99</u>	<u>-15 771 739,61</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-220 827 735,17</u>		<u>-224 248 902,06</u>

13. Tase

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TASE

	31.12.2017		31.12.2016	
VASTAAVAA				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>11 610 016,52</u>	<u>11 610 016,52</u>	<u>6 611 852,02</u>	<u>6 611 852,02</u>
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	3 114 579,14		2 765 411,86	
Kalusteet	40 644,93		10 953,37	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>138 856,34</u>	<u>3 294 080,41</u>	<u>148 382,66</u>	<u>2 924 747,89</u>
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>42 805,78</u>	<u>42 805,78</u>	<u>41 135,92</u>	<u>41 135,92</u>
KAYTTOOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		14 946 902,71		9 577 735,83
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Aineet ja tarvikkeet	1 202 092,10		1 195 480,96	
Keskeneräinen tuotanto	319 896,07		570 393,35	
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>1 444 780,62</u>	<u>2 966 768,79</u>	<u>1 788 321,99</u>	<u>3 554 196,30</u>
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	707 444,90		1 153 353,19	
Siirtosaamiset	108 608,25		111 734,18	
Muut lyhytaikaiset saamiset	72 125,71		154 732,04	
Ennakkomaksut	<u>506,00</u>	<u>888 684,86</u>	<u>270,00</u>	<u>1 420 089,41</u>
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	93 916,95		98 302,31	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>1 973,85</u>	<u>95 890,80</u>	<u>4 374,68</u>	<u>102 676,99</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		3 951 344,45		5 076 962,70
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>18 898 247,16</u>		<u>14 654 698,53</u>

RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TASE

	31.12.2017	31.12.2016	
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
VALTION PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	269 413 004,89	269 413 004,89	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-288 687 611,98	-294 039 606,58	
Pääoman siirrot	225 345 223,47	229 600 896,66	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-220 827 735,17</u>	<u>-224 248 902,06</u>	<u>-19 274 607,09</u>
VIERAS PÄÄOMA			
LYHYTAIKAINEN			
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	22 684,94	55 999,48	
Saadut ennakot	0,00	32 210,00	
Ostovelat	9 705 875,87	9 776 995,47	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	2 070 452,69	2 338 279,91	
Edelleen tilittävät erät	3 098 227,20	2 717 214,42	
Siirtovelat	18 673 911,03	18 992 539,23	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>84 214,22</u>	<u>16 067,11</u>	<u>33 929 305,62</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	33 655 365,95	33 929 305,62	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>18 898 247,16</u>	<u>14 654 698,53</u>	

14. Liitetiedot

14.1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tuloslaskelma

Terveystoimintayksikkö siirtyi 1.1.2016 lukien Sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpito-yksikkö 561 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisuuteen nimellä Vankiterveydenhuollon yksikkö. Vankiterveydenhuoltoyksikkö, hallintoaan lukuun ottamatta, toimii Rikosseuraamuslaitoksen tiloissa.

Tilinpäätösaikataulusta, laskuttajista sekä laskujen tarkastamisista ja hyväksymisistä johtuvista syistä on vuoden 2018 kirjanpitoon kirjattu vuodelle 2017 kuuluvia matkalaskuja yhteensä 9 123,18 euroa. Vuonna 2017 ansaittuja palkkoja maksettiin vuoden 2018 kirjanpitoon, 31.1.2018, yhteensä 929 238,41 euron arvosta.

Rikosseuraamuslaitos otti 1.10.2016 käyttöön valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä Kiekun. Kiekun myötä työajan tuntikohdennusjärjestelmä muuttui, joten toimintokohtaiset htv ja kustannustiedot eivät ole aikaisempien vuosien kanssa täysin vertailukelpoisia.

Eläkemaksut sisältävät 2 401,22 euroa vuodelle 2016 kuuluvia eläkemaksuja.

Tase

Hallinnan siirtoina siirrettiin Suomenlinnan hoitokunnalle 1 004 140 euron arvosta kansallisuusomaisuutta ja rakennuksia.

Liite: 5 Henkilöstökulujen erittely

Lkp-tilin 41034 Vankien toimintarahat tapahtumat on kirjattu 1.10.2016 lukien tilille 45990000 Muut kulut. Vuosi 2016 sisältää vankien toimintarahoja yhteensä 1 599 951,08 euroa. Lkp-tilin 41035 Vankien käyttörahat on kirjattu 1.10.2016 lukien tilille 8261000 Käyttötalouden kulut kotitalouksilta. Vuosi 2016 sisältää vankien käyttörahoja yhteensä 430 293,78 euroa.

Palkkojen maksuaikataulun vuoksi vuoden 2018 kirjanpitoon kohdentui vuodelle 2017 kuuluvia haitta-, ylityö- ja muita korvauksia yhteensä 929 238,41 euron arvosta.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liitteessä on ilmoitettu tiedot vain niistä kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeistä sekä käyttöomaisuusarvopapereista ja muista pitkäaikaisista sijoituksista, joiden hankintamenoja ei ole vielä tilikauden alkaessa kokonaan kirjattu poistoina kuluksi.

14.2. Nettoutetut tulot ja menot

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös	Talousarvio	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
		2016	2017 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle	2017		Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25. Oikeusministeriön hallinnonala											
25.40.01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (nettob)	Bruttomenot	224 768 409,96	223 308 000	198 295 290,15		224 867 335,45					219 981 473,88
(siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	13 592 409,96	12 444 000	14 003 335,45		14 003 335,45					14 003 335,45
	Nettomenot	211 176 000,00	210 864 000	184 291 954,70	26 572 045,30	210 864 000,00	0,00	21 686 183,73	232 550 183,73	205 978 138,43	26 572 045,30
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala											
33.20.52 Valtionosuus työmarkkinatuesta (nettob)	Bruttomenot		63 114	63 113,79		63 113,79					
(arviomääräraha)	Bruttotulot		0	0,00		0,00					
	Nettomenot		63 113,79	63 113,79		63 113,79					

14.3. Arviomäärärahojen ylitykset

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 3.

14.4. Peruutetut siirretyt määrärahat

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 4.

14.5. Henkilöstökulujen erittely

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2017	2016
Henkilöstökulut	98 317 494,94	99 487 913,23
Palkat ja palkkiot	98 631 271,73	100 336 057,50
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos)*	-313 776,79	-848 144,27
Henkilösivukulut	18 838 119,55	20 534 674,67
Eläkekulut	17 339 530,15	18 258 300,15
Muut henkilösivukulut	1 498 589,40	2 276 374,52
Yhteensä	117 155 614,49	120 022 587,90
Johdon palkat ja palkkiot)**, josta tulosperusteiset erät	3 416 563,98 0,00	3 327 117,27 0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet		
Johto	4 980,00	5 900,00
Muu henkilöstö	2 550,00	1 880,00
Vankipalkat ja niiden sosiaaliturvamaksut		
	2017	2016
Vankipalkat	3 108 931,60	2 999 743,85
Vankien toimintarahat)***	0,00	1 599 951,08
Vankien käyttörahat)****	0,00	430 293,78
Vankien sosiaaliturvamaksut	32 989,12	61 898,32
Yhteensä	3 141 920,72	5 091 887,03
Henkilöstökulut yhteensä	120 297 535,21	125 114 474,93

*Aikaisemmista vuosista poiketen lomapalkkavelka ei sisällä vuosilomalisiä, mikä johtuu Kieku palkkajärjestelmän lomapalkkavelkalaskennan määrittelyksistä.

**Johto on määritelty pääjohtajan päätöksellä . Vuoden 2008 alusta 30.9.2016 saakka johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tilille lomarahaa lukuunottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä.1.10.2016 lähtien lomaraha sisältyy palkkoihin.

***Vankien toimintarahat aikavälillä 1.1.-30.9.2016, 1.10.2016 alkaen kirjattu LKP 45990000, joka ei henkilöstökulua

****Vankien käyttörahat aikavälillä 1.1.-30.9.2016, 1.10.2016 alkaen kirjattu LKP 8261000, joka ei henkilöstökulua

14.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelm	Poistoaik a poisto % ¹⁾	Vuotuinen poisto % ¹⁾
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
112 Aineettomat oikeudet			
1120020 Ostetut atk-ohjelmistot 3v	tasapoisto	3	33,33
114 Muut pitkävaikutteiset menot			
1140010 Itse valmistetut ja teetetut atk-ohjelmat 5v	tasapoisto	5	20
119 Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat			
1191010 Keskenkäiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poisteta		
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
125-126 Koneet ja laitteet			
1250010 Autot ja muut maajetäsväläineet 5v	tasapoisto	5	20
1251010 Läivat ja muut vesikuljetäsväläineet 7v	tasapoisto	7	14,28
1253020 Raskaat työkoneet 10v	tasapoisto	10	10
1254020 Kevyet työkoneet 5v	tasapoisto	5	20
1255020 Atk-läitteet ja niiden oheisläitteet 5v	tasapoisto	5	20
1256010 Toimistokoneet ja läitteet 5v	tasapoisto	5	20
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintäläitteet 5v	tasapoisto	5	20
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja läitteet 5v	tasapoisto	5	20
1269020 Muut koneet ja läitteet 10v	tasapoisto	10	10
127 Kalusteet			
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet 5 v	tasapoisto	5	20
1270020 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet 7 v	tasapoisto	7	14,28
1279010 Muut kalusteet 5v	tasapoisto	5	20
129 Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat			
1297010 Keskenkäiset muut rakennukset	ei poisteta		
1299010 Muut keskenkäiset aineelliset käyttöomaisuushanki	ei poisteta		
KÄYTTÖOMAISUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET			
130 Käyttöomaisuusarvopaperit			
1301010 Muut osakkeet	ei poisteta		
1303010 Muut osuudet	ei poisteta		

Poistosuunnitelma on muutettu 1.10.2016, Kiekun käytön alkaessa.

Vuoden 2006 alusta lukien tuotannon tekijän, jonka taloudellinen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonnäisäveroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa, arvonnäisäveroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa, hankintameno aktivoidaan taseseen ja kirja hankintameno aktivoidaan taseseen ja kirjataan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.

14.7. Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkäaikaisvaikutteisten menojen poistot

Aineettomat hyödykkeet

	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	6 611 852,02	6 611 852,02
Lisäykset	4 998 164,50	4 998 164,50
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2017	11 610 016,52	11 610 016,52
Kertyneet poistot 1.1.2017	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	11 610 016,52	11 610 016,52

Aineelliset hyödykkeet

	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	4 983 507,03	51 796,00	148 382,66	5 183 685,69
Lisäykset	1 187 349,91	38 000,00	482 438,59	1 707 788,50
Vähennykset	25 000,00	0,00	491 964,91	516 964,91
Hankintameno 31.12.2017	6 145 856,94	89 796,00	138 856,34	6 374 509,28
Kertyneet poistot 1.1.2017	2 218 095,17	40 842,63	0,00	2 258 937,80
Vähennysten kertyneet poistot	25 000,00	0,00	0,00	25 000,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	836 163,87	8 308,44	0,00	844 472,31
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	2 018,76	0,00	0,00	2 018,76
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	3 031 277,80	49 151,07	0,00	3 080 428,87
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	3 114 579,14	40 644,93	138 856,34	3 294 080,41

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	41 135,92	41 135,92
Lisäykset	1 669,86	1 669,86
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2017	42 805,78	42 805,78
Kertyneet poistot 1.1.2017	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	42 805,78	42 805,78

14.8. Rahoitustuotot ja –kulut

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 8.

14.9. Talousarviotaloudesta annetut lainat

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 9.

14.10. Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Rikosseuraamuslaitoksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2017		31.12.2016	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1 085		42 805,78	41 135,92
Pirkanmaan Luomutuottajat Oy	1		168,00	168,00
Osuuskunta Sataluomu, Pori	1		168,00	168,00
Elix Oil Oy, Somero	12		2 018,00	2 018,00
Osuuskunta Jalostuspalvelu	1		200,00	200,00
Osuuskunta Lihakunta	1		2 467,00	2 467,00
Osuuskunta Pohjolan Maito	1069		37 784,78	36 114,92
Finnamyl Oy	5		0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			42 805,78	41 135,92

14.11. Taseen rahoituserät ja velat

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 11.

14.12. Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä:

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole liitteen mukaisia myönnettyjä takauksia.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä:

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole liitteen mukaisia takuita.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain:

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole liitteen mukaisia takauksia tai takuita valuutoittain.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve 2019	Määräraha- tarve 2020	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	51 514 057,87	52 805 824,08	31 377 721,38	29 102 874,59	31 573 799,89	144 860 219,93

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole liitteen mukaisia sopimuksia ja sitoumuksia

14.13. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 13.

14.14. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 14.

14.15. Velan muutokset

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 15.

14.16. Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Rikosseuraamuslaitoksella ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 16.

14.17. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Täydentäviä tietoja sisältyy toimintakertomuksen laskelmien muihin liitetietoihin.

15. Allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28.2.2018.

Esa Vesterbacka
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos